

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra správního práva a správních věd

Odpovědnost za přestupky proti majetku

Bakalářská práce

Liability for offenses against property

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Mgr. Kristýna MLEZIVOVÁ

AUTOR PRÁCE
Michaela HAVLÁSKOVÁ

PRAHA
2024

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 15.3.2024

Michaela HAVLÁSKOVÁ

ANOTACE

Záměrem práce je v první, teoretické části představit klíčové pojmy a problematiku týkající se odpovědnosti za přestupky proti majetku. Práce se zaměřuje na definici přestupku a správně právní odpovědnost, která se vztahuje k porušení majetkových práv. Analyzuje vybrané skutkové podstaty přestupků, které jsou obsahem zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, v platném znění a objasní základní principy řízení o přestupcích v prvním stupni. Dále se zkoumají rozdíly mezi trestnými činy proti majetku a přestupky proti majetku. Praktická část práce se zabývá statistickým porovnáním přestupků proti majetku na okrese Praha východ v letech 2020–2023, což umožňuje zhodnotit vývoj této problematiky daného okresu.

KLÍČOVÁ SLOVA

přestupek * majetek * majetková práva * přestupky proti majetku * správní řízení
* odpovědnost

ANNOTATION

The intention of the thesis is to introduce the key concepts and issues related to liability for offences against property in the first, theoretical part. The thesis focuses on the definition of an offence and the correct legal liability related to the violation of property rights. It analyses selected facts of misdemeanours contained in Act No. 251/2016 Coll., on certain misdemeanours, as amended, and clarifies the basic principles of misdemeanour proceedings in the first instance. It also examines the differences between offences against property and misdemeanours against property. The practical part of the thesis deals with a statistical comparison of offences against property in the Prague East district in the years 2020-2023, which allows to evaluate the development of this issue in the district.

KEYWORDS

offence * property * property rights * misdemeanour proceedings * administrative proceedings * liability

OBSAH

1. ÚVOD.....	5
2. Definice přestupku	7
3. Znaký přestupku	10
3.1. Materiální znaký přestupku	10
3.2. Formální znaký přestupku.....	11
3.2.1. Obecné formální znaký přestupku	11
3.2.2. Formální typové znaký přestupku	13
4. Správněprávní odpovědnost	14
5. Majetková práva.....	16
6. Přestupky proti majetku.....	18
6.1. Způsobení škody na cizím majetku.....	22
6.1.1. Krádež	22
6.1.2. Zpronevěra	25
6.1.3. Podvod	28
6.1.4. Zničení nebo poškozování cizí věci.....	31
6.2. Neoprávněné užívání cizího majetku	33
6.3. Zatajení cizí věci	36
6.4. Podílnictví	40
7. Postup v řízení o přestupku	45
8. Rozdíl mezi přestupky proti majetku a trestnými činy proti majetku	52
9. Statistické porovnání evidence přestupků proti majetku v letech 2020–2023 v okrese Praha východ.....	54
10. ZÁVĚR	59
11. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	60
12. SEZNAM TABULEK	63

1. ÚVOD

Tato bakalářská práce pojednává o odpovědnosti za přestupky proti majetku.

Práce je v první části zaměřena zcela teoreticky, kdy přibližuje základní pojmy jako definiční vymezení přestupku, blíže pak majetková práva a přestupky proti majetku a řízení o přestupcích.

Druhá část práce se zaměřuje na porovnání přestupků proti majetku s trestným činem krádež, kdy je využito zejména znalostí a poznatků z praxe. Jako výstup a zakončení sděleného obsahu je závěrem práce statistické porovnání evidence přestupku proti majetku dle místní příslušnosti okresu Praha venkov východ (Středočeský kraj).

Pokud bych se měla vyjádřit k důvodu, proč jsem si dané téma bakalářské práce zvolila, tak jsem k volbě přistupovala s ohledem na své profesní zaměření, kdy působím již desátým rokem jako policistka na okr. Praha venkov východ. V počátcích policejní kariéry na obvodním oddělení jsem převážně měla ke zpracování přiděleny spisy pro prověření protiprávního jednání, a to přestupků proti majetku. Dále, a tak je tomu i do současnosti, jako kriminalistka služby kriminální policie a vyšetřování vedu přípravné trestní řízení na úseku majetkové trestné činnosti, tuto považuji za velice různorodou, co do způsobu spáchání, tak samotných pachatelů.

Protiprávní jednání vůči majetku je považováno jako jedna z nejstarších forem protiprávního jednání, dodnes se dá hovořit jako o nejčastěji páchané protiprávní činnosti. První zmínky o krádeži lze najít již v raných lidských společenstvích, kde byly majetkové ztráty považovány za porušení sociálních normativů. V dávných civilizacích, jako byla starověká Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína a Řecko, existovaly zákony a právní systémy, které se zabývaly majetkovými trestnými činy, včetně krádeží. Starověké právní kodexy, jako například babylónský Chammurapiho zákoník, obsahovaly ustanovení týkající se krádeží a stanovovaly tresty pro pachatele. Majetková protiprávní

činnost patří mezi běžné formy kriminality, které se vyskytují v různých společnostech po celém světě.¹

Prevence a řešení majetkové trestné činnosti zahrnuje komplexní přístup, který zahrnuje jak reaktivní opatření, jako je vyšetřování a trestání pachatelů, tak i preventivní opatření, jako jsou zlepšené bezpečnostní opatření, vzdělávací programy a posílení sociální soudržnosti.²

¹ KLÍMA, Josef. *Nejstarší zákony lidstva: Chammurapi a jeho předchůdci*. Praha: Academia, 1979. ISBN 509-21-856.

² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Prevence kriminality [online]. c [cit. 2024-03-13].

2. Definice přestupku

Přestupek představuje nejstarší a nejrozšířenější formu správního deliktu, která je také nejlépe upravena a zahrnuje největší množství porušení právních norem. Legální definování pojmu „přestupek“ nalezneme v platném právním předpisu zákona č. 250/2016 Sb., ze dne 12. července 2016, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“). *„Přestupkem je dle § 5 tohoto zákona společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“*³

Tato definice je v souladu se zásadami obsaženými v článku 2 odstavec 3 Ústavy, který stanoví, že *„Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon“*⁴. Stejně tak reflektuje článek 2 odstavec 2 Listiny základních práv a svobod, který stanoví, že *„Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.“*⁵

Dále také z této zákonné definice lze dovodit, že přestupek náleží do kategorie správního deliktu. Skutková podstata přestupku je výslovně uvedena zejména v z. č. 251/2016 Sb., zákon ze dne 15. června 2016, o některých přestupcích nebo ve zvláštním zákoně. Za přestupek je tedy označováno pouze takové jednání, které je v rozporu s právem. Přestupek je vymezován na základě materiálně – formálního pojetí.⁶ Pro vznik odpovědnosti za přestupek je zapotřebí naplnění všech znaků současně, a tedy se musí jednat o protiprávní společensky škodlivý čin, jež je v zákoně za přestupek výslovně označen a zároveň vykazuje znaky stanovené zákonem, tedy obecné znaky přestupku i znaky konkrétní skutkové podstaty přestupku,

³ Ustanovení § 5, Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁴ Čl. 2 odst. 3, Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

⁵ Čl. 2 odst. 2, Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

⁶ STRAKOŠ, Jan a Pavlína KROUPOVÁ. Základy správního trestání. 1. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2017. ISBN 978-80-86976-39-6.

nejde-li o trestný čin. Dle uvedeného se tedy nemůže jednat o přestupek, pakliže není materiální i formální znak splněn kumulativně.⁷

Ve skutkové podstatě uvedené znaky představují formální stránku přestupku. Vedle tohoto, jak již bylo výše uvedeno, musí dané jednání také naplňovat materiální stránku přestupku, jež je v zákonné definici vyjádřeno slovy „porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti“. To znamená, že přestupek není jen o chování, které je nevhodné nebo neslušné; avšak v tomto musí být shledána nepatrná míra společenské škodlivosti.⁸

Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek.⁹

Oproti trestnímu právu představuje přestupek obecně méně škodlivou skupinu protiprávního činu než trestný čin.¹⁰ Přestupkem je tedy méně závažné společensky škodlivé jednání namířené proti výkonu veřejné správy nebo proti jiným zájmům společnosti.¹¹

Přestupek je vymezen jak pozitivně, tak negativně. Pozitivní vymezení přestupku spočívá v identifikaci jeho charakteristických znaků a prvků. Zároveň je přestupek definován negativně, a to slovním spojením „nejde-li o trestný čin“. ¹² Zákonodárce při stanovení hranic mezi přestupky a trestnými činy vychází ze zásady subsidiarity a speciality. To znamená, že pokud jednání

⁷ MATES, Pavel, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Pavel VETEŠNÍK. *Základy správního práva trestního*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H. Beck-CZ, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7.

⁸ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.09.2016, sp. zn. 6 As 187/2016-23

¹⁰ Vládní návrh – Důvodová zpráva. *Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky* [online]. 2015 [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=115252>

¹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.08.2014, sp. zn. 5 As 4/2013-26

¹² ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

splňuje znaky trestného činu, není kvalifikováno jako přešupek. Jinými slovy, trestný čin má přednost před přešupky a jejich souběh je vyloučen.¹³

¹³ MATES, Pavel, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Pavel VETEŠNÍK. *Základy správního práva trestního*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7.

3. Znamky přestupku

Současný systém definování přestupků vychází z toho samého rámce, který byl stanoven v kodifikované právní úpravě v roce 1990. Toto pojetí se v zásadě neliší od přístupu uplatňovaného v zákoně o přestupcích.¹⁴

3.1. Materiální znamky přestupku

Materiálním znakem přestupku považujeme společenskou škodlivost jednání. Společenskou škodlivost lze vyjádřit jako negativní účinek určitého jednání, jež je považován za společensky škodlivý, za předpokladu, že má negativní dopad na sociální stabilitu, morální hodnoty, bezpečnost, životní prostředí nebo jakýkoli jiný aspekt společenského života.¹⁵ Společenská škodlivost může být různorodá a zahrnovat například narušování veřejného pořádku, ohrožení bezpečnosti občanů, poškozování životního prostředí, porušování lidských práv nebo zhoršování kvality života ve společnosti.¹⁶

Škodlivost přestupku bychom mohli nejlépe definovat slovy Evy Horzinkové: „*Prvek spočívající v sociální povaze protiprávního jednání vyjadřující jeho schopnost, způsobit vyvolat poruchu nebo ohrožení zákonem chráněných zájmů. Společenská škodlivost je především určována povahou a mírou závažnosti protiprávního jednání ve vztahu k významu chráněnému zájmu, kterým byl činem dotčen*“.¹⁷

¹⁴ KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

¹⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.4.2019, č.j. 6 As 321/2018-31

¹⁶ MATES, Pavel, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Pavel VETEŠNÍK. *Základy správního práva trestního*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7.

¹⁷ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ, Martin ŠKUREK a kolektiv autorů. *Správní právo trestní*. 2. vydání. Praha: Leges, 2021, 304 s. ISBN 978-80-7502-531-9.

3.2. Formální znaky přestupku

Formální znaky dále členíme na obecné a typové, jež budou níže přiblíženy.

3.2.1. Obecné formální znaky přestupku

Protiprávnost

Protiprávnost je jednání, jež je v rozporu s právem a porušující povinnost vyplývající ze zákona anebo na jeho základě uloženou. Pakliže je ve skutkové podstatě slovně vyjádřen, tak je to použitými termíny „neoprávněně“ nebo „nedovolené“. Jestliže chybí znak protiprávnosti, lze takové jednání považovat za dovolené, tedy nenaplnující znaky skutkové podstaty a ani škodlivost pro společnost.¹⁸

Již popsané je pak související se zásadou, že vše co není zákonem zakázáno, je povoleno.¹⁹ Dále takové jednání pak musí být projev vůle, jež v definici přestupku shledáme vyjádřením slovem „čin“, nikoliv tedy událost. Judikatura Vrchního soudu v Praze uvádí:

„Obecně platí, že nelze uplatňovat odpovědnost tam, kde došlo k protiprávnímu stavu v důsledku události (živelní pohromy), protože znakem deliktu je jednání ve smyslu projevu lidské vůle. I v případě tzv. jiných správních deliktů musí jít o postih za jednání v rozporu s právem. Protiprávním jednáním pak není jednání, které sice po formální stránce vykazuje znaky skutkové podstaty delikty, ale zároveň není jednáním společensky nebezpečným, škodlivým.“²⁰

Avšak zákon také zohledňuje projevy vůle, které, i když se jeví jako protiprávní jednání, tak tomu tak ve skutečnosti není, jelikož zákon upravuje i tzv. okolnosti vylučující protiprávnost.²¹ Těmito okolnostmi jsou:

18 HENDRYCH, Dušan a kolektiv. Správní právo: obecná část. 9. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck-CZ, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1.

19 Čl. 2 odst. 4, Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

20 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 10. 1998, sp. zn. 5 A 37/96

21 ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

krajní nouze – jednání, jímž někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem,

nutná obrana – jednání, jímž někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útokem na zájem chráněný zákonem,

svolení poškozeného – jednání k němuž dal souhlas poškozený,

přípustné riziko – jestliže někdo v souladu s informacemi, které měl vykonat společensky prospěšnou činnost, které nešlo dosáhnout jinak než tak, že jí ohrozil či porušil zájem chráněný zákonem

oprávněné použití zbraně – použití zbraně v souladu s právními předpisy. ²²

Jsou to tedy takové okolnosti, které u jednání vykazující znaky přestupku vyloučí protiprávnost a toto pak není ani přestupkem. ²³

TRESTNOST

Trestnost vyjadřuje hrozbu a možnost uložení správního trestu dle zákona ve spojení se spácháním přestupku. ²⁴

PŘESTUPKOVÁ ZPŮSOBILOST

Přestupková způsobilost jako další obecný formální znak, jež určuje, zda fyzická, právnická či podnikající fyzická osoba je způsobilá být pachatelem přestupku. Každá z těchto osob má specifické podmínky pro vznik přestupkové způsobilosti. U fyzické osoby jsou to věk a přičetnost jako znaky přestupkové způsobilosti. ²⁵ Stejně tak je to u podnikající fyzické osoby, avšak musí také splnit další podmínky stanovené zákonem. Většina právnických osob získá přestupkovou způsobilost v okamžiku, kdy je zapsána do veřejného rejstříku. ²⁶

²² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

²³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád v posledním znění

²⁴ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-219-6.

²⁵ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

²⁶ Ustanovení dle § 15, § 20, Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník v posledním znění

VÝSLOVNÉ OZNAČENÍ ČINU ZA PŘESTUPEK V ZÁKONĚ

Posledním obecným formálním znakem přestupku je jeho výslovné (konkrétní) definování v zákoně jako společensky škodlivého a protiprávního jednání.²⁷

3.2.2. Formální typové znaky přestupku

Jak již bylo výše uvedeno, tak objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka komplexně tvoří skutkovou podstatu přestupku a rovněž jsou formálními typovými znaky přestupku.²⁸

²⁷ Ustanovení § 5, Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

²⁸ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ, Martin ŠKUREK a kolektiv autorů. *Správní právo trestní*. 2. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-531-9.

4. Správněprávní odpovědnost

*„Správněprávní odpovědnost je specifickým druhem právní odpovědnosti chápané obecně, specifickou odvětvověprávní odpovědností. Specifika této odvětvověprávní odpovědnosti spočívají v tom, že tato odpovědnost vystupuje jako právní odpovědnost realizovaná správními orgány a aplikovaná především na podmínky a potřeby veřejné správy.“*²⁹

V případě porušení společenských vztahů, které jsou chráněny správním právem, dojde k uplatnění subsystému právní odpovědnosti. Vznik odpovědnosti představuje povinnost tolerovat a přijmout sankci. Základem správněprávní odpovědnosti je protiprávní jednání subjektů práva, za které lze uložit správněprávní sankci. Protiprávní jednání je vymezeno pojmem správní delikt, a odpovědností za správní delikt je tedy správněprávní odpovědnost.³⁰

*„S pojmem správněprávní odpovědnost dále úzce souvisí také pojem odpovědnost za porušení norem správního práva. I tyto pojmy jsou pojmy souvztažné, nicméně nejsou pojmy identickými.“*³¹

S přijetím nového zákona o přestupcích v r. 2016 došlo ke komplexní právní úpravě podmínek správní odpovědnosti fyzických osob, právnických osob a podnikajících fyzických osob včetně stanovení druhu správních trestů, ochranných opatření a zásad pro jejich ukládání, včetně právní úpravy řízení k uplatnění této odpovědnosti. Oproti předchozí úpravě se zákon o přestupcích nevztahuje pouze na přestupky, ale také na veškeré správní delikty mimo správních deliktů pořádkových, platebních a disciplinárních. Je důležité rozlišovat mezi správněprávní odpovědností a trestněprávní odpovědností. Zatímco trestněprávní odpovědnost se týká závažnějších porušení zákona a může vést k trestu odnětí svobody nebo jiným závažným sankcím,

²⁹ PRŮCHA, Petr. K pojetí správněprávní odpovědnosti a správního trestání. *Správní právo*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2014, roč. 2014, 1-2, s. 16. ISSN 0139-6005.

³⁰ PRŮCHA, Petr. K pojetí správněprávní odpovědnosti a správního trestání. *Správní právo*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2014, roč. 2014, 1-2. ISSN 0139-6005.

³¹ PRŮCHA, Petr. K pojetí správněprávní odpovědnosti a správního trestání. *Správní právo*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2014, roč. 2014, 1-2, s. 17. ISSN 0139-6005.

správněprávní odpovědnost se zabývá spíše menšími porušeními a méně závažnými sankcemi.³²

V našich současných podmínkách je nejpropracovanější úprava přestupků, které jsou jedinými pojmenovanými a kodifikovanými správními delikty. Kodifikace přestupků přináší regulaci obecných otázek odpovědnosti za ně a specifických procesních aspektů. Avšak určité specifické přestupky jsou upraveny v zvláštních zákonech, což souvisí s potřebou zachovat odborný dohled nad nimi v rámci jednotlivých resortů veřejné správy. Takový přístup je typický tam, kde se přestupky úzce vážou na pozitivní výkon veřejné správy a je proto vhodné, aby jejich úprava byla obsažena přímo v příslušném zákoně. Správněprávní odpovědnost a správní sankce jsou vzájemně propojené. Odpovědnost se projevuje jako povinnost čelit negativním důsledkům, které nastávají po porušení základní povinnosti, zatímco sankce představují tyto negativní důsledky. Sankce tak funguje jako odpovědnost v praxi, a naopak, projev správněprávní odpovědnosti se realizuje prostřednictvím správních sankcí. Smyslem správněprávní odpovědnosti je odstranění porušení právních povinností a eliminace škodlivých důsledků protiprávního jednání s cílem zabránit jeho opakování. S ohledem na povahu vždy ukládaných správních sankcí lze diskutovat o správním trestání jak ve vlastním, tj. užším smyslu, tak i ve širším pojetí. Vyměření a uložení pokuty by mělo být sice vnímáno jako důsledek porušení právní povinnosti, avšak zároveň by nemělo být pro viníka ničující, a to i s ohledem na jeho osobní a majetkové podmínky.³³

Z důvodu zaměření tématu této práce je pak odpovědnost popsána ve vztahu k jednotlivým přestupkům proti majetku v samostatné kapitole, stejně tak, jako navazující postup v řízení o přestupku.

³² PRŮCHA, Petr. K pojetí správněprávní odpovědnosti a správního trestání. *Správní právo*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2014, roč. 2014, 1-2. ISSN 0139-6005.

³³ PRŮCHA, Petr. K pojetí správněprávní odpovědnosti a správního trestání. *Správní právo*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2014, roč. 2014, 1-2. ISSN 0139-6005.

5. Majetková práva

Majetková práva jsou klíčovým prvkem v právním systému, představují soubor právních norem a principů, které regulují vztahy mezi lidmi a jejich majetkem. Tyto práva poskytují vlastníkům majetku určitá oprávnění a kontrolu nad majetkem. Majetek je typ fyzického, nebo duševního statku vlastněná určitou konkrétní osobou, anebo firmou, se kterým může oprávněný majitel volně nakládat. Majetek představuje soubor všech majetkových hodnot (věcí, pohledávek, jiných práv a hodnot, jež lze ocenit peněžně), které náleží konkrétnímu subjektu. Definuje to, co patří jednotlivci, buď výhradně, nebo ve formě spoluvlastnictví více osob. Majetkem označíme každé peněží ocenitelné právo, v jednodušším smyslu vlastnictví, což znamená neomezené a výlučné právo k věci či nehmotnému statku. To zahrnuje vlastnické právo (uděluje vlastníkovu právo vlastnit a užívat majetek), právo na užívání (oprávnění užívat majetek nebo z něj těžit), právo na prodej (oprávnění prodat majetek a získat za něj odpovídající hodnotu), právo na dědictví (oprávnění přenést majetek na dědice v případě smrti), právo na pronájem (oprávnění pronajmout majetek jiným osobám za určitý čas a za určitou cenu), právo duševního vlastnictví (zahrnují autorská práva, patenty, ochranné známky a jiná práva spojená s intelektuálním vlastnictvím) a oproti tomu vyloučit jakékoliv osobě, která by v takovém právu oprávněnému bránila.³⁴

Práva oprávněné osoby – vlastníka jsou zakotvena v Novém Občanském zákoníku předpis č. 89/2012 Sb. ve znění od 1.1.2024, blíže pak v ustanovení § 1011- Vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím, v ustanovení § 1012- Vlastník má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby z toho vyloučit. Vlastníku se zakazuje nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit.³⁵

³⁴ PETROV, Jan, Michal VÝTISK a Vladimír BERAN. *Občanský zákoník: Komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.

³⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník v posledním znění

„Vlastnické právo je charakteristické tím, že vlastník vykonává svá oprávnění svou mocí, tedy mocí nezávislou na současné existenci moci kohokoliv jiného k téže věci.“³⁶

Majetková práva jsou zakotvena také v Listině základních práv a svobod, která garantuje každému právo na vlastnictví majetku. V rámci tohoto práva je stanoveno, že vlastnická práva všech vlastníků mají stejný zákonný obsah a ochranu. Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné v souladu s veřejným zájmem, avšak pouze na základě zákona a za odpovídající náhradu.³⁷

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. 09. 2005, sp. zn. 8 Tdo 1136/2005

³⁷ Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

6. Přestupky proti majetku

Níže citované ustanovení § 8 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích dává přehled všech jednání, které lze považovat za přestupek dle tohoto zákona:

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně

a) způsobí škodu na cizím majetku

1. krádeží,

2. zpronevěrou,

3. podvodem, nebo

4. zničením nebo poškozením věci z takového majetku;

pokus tohoto přestupku je trestný,

b) neoprávněně užívá cizí majetek,

c) přisvojí si cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby, nebo

d) ukryje, užívá nebo na sebe anebo na jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno.

(2) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) způsobí škodu na cizím majetku

1. krádeží,

2. zpronevěrou,

3. podvodem, nebo

4. zničením nebo poškozením věci z takového majetku;

pokus tohoto přestupku je trestný,

b) neoprávněně užívá cizí majetek,

c) přisvojí si cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby, nebo

d) ukryje, užívá nebo na sebe anebo na jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno.

(3) Přestupku podle odstavce 1 písm. a) se dopustí též organizátor, návodce nebo pomocník.

(4) Za přestupek podle odstavců 1 až 3 lze uložit pokutu do 50000 Kč.

(5) Je-li přestupek podle odstavců 1 až 3 spáchán opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku podle stejného odstavce, uloží se pokuta do 70000 Kč.

(6) Za přestupek podle odstavce 1 nebo 3 lze uložit omezující opatření.

(7) Řízení o přestupku podle odstavce 1 nebo 3 spáchaném mezi osobami blízkými lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.³⁸

Stejně tak jako u definice přestupku můžeme tedy vycházet v obecné charakteristice přestupků proti majetku z výše uvedené citace ustanovení § 8 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, v tomto je obsažena skupina přestupků, jež chrání majetek, neboli lépe zájem na ochraně majetku, jakožto druhový objekt uvedené kategorie přestupků.³⁹

Přesné vymezení pojmu majetek pak nalezneme v ustanovení § 495 zákon č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, kdy je uvedeno, že „*Souhrn všeho, co osobě patří, tvoří její majetek. Jmění osoby tvoří souhrn jejího majetku a jejích dluhů*“.⁴⁰

³⁸ Ustanovení § 8, Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

³⁹ KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

⁴⁰ Ustanovení § 495, Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v posledním znění

Především, jak již bylo v této práci uvedeno, je právo každého vlastnit majetek jedno ze základních lidských práv článkem 11 Listiny základních práv a svobod.⁴¹

Předmětem útoku jsou cizí věci nebo jiné majetkové hodnoty. Ustanovení § 8 zákona o přestupcích chrání vlastnické právo, příp. oprávněnou držbu k těmto věcem před vymezenými útoky, popř. poskytuje ochranu zvláštním majetkovým zájmům v širším slova smyslu (v případě neoprávněného užívání cizího majetku a podílnictví).⁴²

Pokus je trestný jen u krádeže, zpronevěry, podvodu, zničení nebo poškození cizí věci. Organizátor, návodce a pomocník připadá v úvahu pouze u přestupků fyzické osoby, a to u krádeže, zpronevěry, podvodu, zničení nebo poškození cizí věci.⁴³

V případě, že je přestupek spáchán fyzickou osobou je při zkoumání subjektivní stránky požadováno úmyslné zavinění, zatímco u pachatelů, kteří jsou živnostníky nebo právníky osobami, subjektivní složka přestupku není předmětem zkoumání.⁴⁴

Většina přestupků má přímý protějšek v trestním právu, až na výjimku přestupku podílnictví dle § 8 odst. 1 písm. d) a § 8 odst. 2 písm. d), avšak samy o sobě nejsou v zákoně o přestupcích definovány. Při jejich výkladu je tedy nezbytné vycházet z definice odpovídajících trestných činů uvedených v trestním zákoníku.⁴⁵ Při základním posuzování, zda protiprávní jednání je přestupkem proti majetku či majetkovým trestným činem, lze dle výše způsobené škody.⁴⁶

Jakožto přímý následek protiprávního jednání pachatele, typicky spočívajícího v poškození nebo znehodnocení majetku, je vzniklá škoda. Škodu je pak vyjádřena v penězích. Takové posouzení škody je pouze u přestupků uvedených

⁴¹ Čl. 11 odst. 1 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

⁴² STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

⁴³ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

⁴⁴ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

⁴⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

v § 8 odst. 1 písm. a) a § 8 odst. 2 písm. a) zákona, kdy lze vycházet v těchto případech z rozhodnutí Nejvyššího soudu, že pachatel „jinému způsobí škodu na cizím majetku“. ⁴⁷ Není však nutné, aby poškozený žádal v řízení o náhradu škody, tzn. že výše škody a její uplatnění dle § 70 přestupkového zákona není formálním znakem shora zmíněných přestupků. ⁴⁸

Důležité je, že v případě přestupků se jedná pouze o majetkovou škodu, ne o jiné formy újmy (například omezení společenských možností). Toto je stanoveno v § 42 odst. 1 přestupkového zákona, kde se hovoří o „majetkové újmě“ dále jen „škoda“. Zákon o přestupcích však škodu sám o sobě nepopisuje; její rozsah je určen trestním zákoníkem. ⁴⁹

Od 1. 10. 2020 byly stanoveny nové hranice škody na základě přijatého zákona č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Vzhledem k tomu, že se přestupky obvykle týkají menší kriminality, jsou podstatné zejména první dvě hranice, konkrétně škoda minimálně 10 000 Kč a v případě neoprávněného užívání cizího majetku škoda minimálně 50 000 Kč. Pokud škoda dosáhne částky 10 000 Kč, je pravděpodobné, že bude řešena jako trestný čin. Nižší škoda nebo nedostatečná společenská škodlivost obvykle vedou k posouzení věci jako přestupku. Výše způsobené škody se určuje na základě ceny, za níž se věc jakožto předmět útoku v době a v místě činu obvykle prodává, případně z nákladů na uvedení v předešlý stav. ⁵⁰

Zákon o přestupcích pak stanovuje, kdy je třeba k projednání přestupku nezbytný souhlas poškozeného, blíže toto vymezeno v ustanovení § 8 odst. 7, ⁵¹ který stanovuje, že v případě spáchání přestupku fyzických osob v § 8 odst. 1 a 3 dále platí, že pokud k nim dojde mezi osobami blízkými, k jejich

⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.1.2019, sp. zn. 6 As 183/2018-24

⁴⁸ KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

⁴⁹ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. vydání. Praha: Leges, 2019, 1 000 s., ISBN 978-80-7502-380-3.

⁵¹ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

projednání je nezbytný souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku. Toto neplatí, pokud byla přestupkem postižena osoba mladší 18 let, popřípadě byl přestupek důvodem vykázaní ze společného obydlí.⁵²

6.1. Způsobení škody na cizím majetku

Blíže stanoveno v ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) a § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., jež je vyznačováno způsobením škody na cizím majetku. V tomto ustanovení jsou chráněny vlastnická práva, před samotně uvedenými útoky, jež budou níže popsány.⁵³

6.1.1. Krádež

Přestupku se dopustí nepodnikající fyzická osoba tím, že úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží. Stejného přestupku se může dopustit též podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba, a to bez ohledu na zavinění. Řízení o přestupku nepodnikající fyzické osoby spáchaném mezi osobami blízkými vyžaduje souhlas postižené osoby, s výjimkou situací, kdy jde o osobu mladší 18 let nebo kdy byl přestupek důvodem vykázaní ze společného obydlí (viz § 79 odst. 5 přestupkového zákona).⁵⁴

Objektem krádeže je vlastnictví věci, ale i držba věci.⁵⁵ K pojmu vlastnit majetek, již bylo vysvětleno v kapitole majetková práva. Nadto zejména uvést, že pouze vlastník věci stanoví, jak bude s věcí nakládáno. Předmětem útoku může být pak jediné cizí věc, jež nepatří do vlastnictví konkrétní osoby. I zde je na místě upozornit, že též spoluvlastník se může dopustit krádeže, jestliže se zmocní věci, která je ve spoluvlastnictví, v úmyslu nakládat s ní, jako by náležela jen jemu samému.⁵⁶

Za objekt přestupku nelze považovat nemovitě věci či věci ničí, popřípadě opuštěné, a to s ohledem na fakt, že tyto nemají vlastníka.⁵⁷ Objektivní stránka spočívá v úmyslném jednání pachatele zmocnit se cizí věci,

⁵² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád v posledním znění

⁵³ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2011, sp. Zn. NS 6 To 988/211

⁵⁷ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

a to i za pomoci přineseného nástroje, kdy se může jednat o technický, ale i živý (např. trestně neodpovědné dítě) nástroj.⁵⁸

Přisvojením věci se rozumí získání možnosti trvalé dispozice s věcí a současně vyloučení dosavadního vlastníka nebo faktického držitele z držení, užívání a nakládání s věcí.⁵⁹

Zmocnění se věci lze charakterizovat jako odejmutí věci z dispozice vlastníka, oprávněného držitele nebo i faktického držitele a zjednání si takto možnosti s věcí trvale nakládat podle své vůle. Není rozhodné, jak pachatel s věcí poté, co se jí zmocní, skutečně nakládá.⁶⁰

I pokud pachatel věc po činu daruje, odhodí nebo zničí, se jedná o přisvojení, nikoliv o krádež. Pokud však pachatel pouze dočasně užívá cizí věc bez úmyslu si ji trvale přivlastnit, jde spíše o neoprávněné užívání majetku. O krádež se také nejedná, pokud pachatel nalezne cizí věc na ulici a přisvojí si ji, aniž by věděl, komu patří, na místě je pak takové jednání spíše kvalifikovat jako zatajení cizí věci.⁶¹

Kvalifikace činu jako krádeže podle zákona o přestupcích závisí na určitých kritériích, jako je vzniklá škoda (méně než 10.000 Kč), způsob odcizení, např. vloupáním, věcí na sobě či při sobě a absenci násilí. Drobné krádeže, jako je odcizení levných předmětů, jsou často posuzovány jako přestupky, zatímco krádeže vyšší hodnoty nebo s použitím násilí spadají pod ustanovení § 205 trestního zákoníku.⁶²

Hlavním rozdílem mezi posouzením krádeže jako trestného činu či přestupku, přestože jejich skutková podstata je obecně stejná, záleží v odlišnosti společenské škodlivosti činu pro společnost.⁶³ Lze uvést,

⁵⁸ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

⁵⁹ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník komentář*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

⁶⁰ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

⁶¹ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

⁶² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

⁶³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

že nejčastěji jsou evidovány přestupky krádeže potravin, oblečení, tedy věci menší hodnoty, pakliže jednáním pachatele nevznikne škoda vyšší než 10.000 Kč. Dále také krádeže neoprávněným odčerpáním pohonných hmot a odjezd od benzínové čerpací stanice bez předchozího zaplacení („újezdy“), ve větších městech přibývají krádeže z kontejnerů (charitativní sbírky).⁶⁴

Subjektem krádeže může být kdokoli. Ve vztahu ke krádeži není u subjektu zákonem vyžadována žádná specifická vlastnost, jež je uvedena podle § 12 přestupkového zákona, také ani zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení. Pokud jde o subjektivní stránku, k odpovědnosti za přestupek fyzické osoby je vyžadována úmyslná forma zavinění. Podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba odpovídá bez ohledu na zavinění.⁶⁵

Přestupek krádež zákon umožňuje posuzovat také ve stádiu pokusu.⁶⁶ Hovoříme tedy o vývojovém stádiu protiprávního jednání, kdy pachatel vlivem určitých okolností své jednání nedokončil, přestože měl v úmyslu přestupek spáchat. Za pokus krádeže tedy můžeme považovat situaci, kdy pachatel začne jednat s úmyslem zmocnit se cizí věci, ale nedojde k dokončení samotného činu. Tedy, pachatel zahájí činnost, která je typická pro krádež, může to být například pokus o vložení zboží do vlastní kapsy nebo kabelky v obchodě a odcizit majetek. Tento pokus může být zastaven různými okolnostmi – například pokud je pachatel přistižen, odhalen nebo přerušen před dokončením činu.⁶⁷ To může nastat, když je pachatel pozorován ochrankou, když zaregistruje policejní přítomnost, nebo pokud se objeví jiné okolnosti, které ho od činu odrazí. Je důležité si uvědomit, že v případě pokusu je klíčové, že čin nebyl úspěšně dokončen,

⁶⁴ KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

⁶⁵ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁷ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

tedy pachatel nezískal kontrolu nad cizím majetkem.⁶⁸ Přestože pokus krádeže v přestupku nevede k úspěšnému dokončení činu, může být stále považován za přestupek, protože pachatel jednal s úmyslem odcizit cizí majetek a začal konat směrem k tomuto cíli. Trestnost pokusu krádeže je posuzována na základě skutkového stavu, který pachatel dosáhl, a jeho úmyslu, nikoliv na základě toho, zda se mu skutková situace podařila dokončit nebo nikoliv. Jinými slovy je pokus přestupku trestný stejně jako dokonaný přestupek dle § 6 odst. 3 přestupkového zákona.⁶⁹

Co se týče správních trestů, podle § 8 odst. 4 je možné ukládat pachateli pokutu v rozmezí až do výše 50 000 Kč. Výraz "lze uložit" naznačuje, že správní orgán má možnost zvážit i mírnější postih, pokud jsou k tomu důvody. To znamená, že namísto pokuty může být pachateli uděleno napomenutí, nebo dokonce může být od uložení správního trestu upuštěno.⁷⁰ Zákon o některých přestupcích nevyklučuje aplikaci obecné úpravy, takže je možné, že mohou být uplatněny i jiné sankce, jako je například propadnutí věci nebo propadnutí náhradní hodnoty.⁷¹ Pokud jde o recidivu, jež je sledována evidencí přestupků, tak má správní orgán povinnost postupovat podle § 8 odst. 5, což znamená, že v případě, že dojde k opakovanému přestupku, může být udělena přísnější pokuta až do výše 70 000 Kč. Pokud jde o nepodnikající fyzické osoby, může správní orgán kromě správního trestu uložit i omezující opatření podle § 8 odst. 6, kdy podrobně jsou tyto druhy ochranných opatření stanovena v § 52 přestupkového zákona.⁷²

6.1.2. Zpronevěra

Zpronevěra spočívá v neoprávněném ovládnutí cizího majetku s úmyslem způsobit majetkovou ujmu jiné osobě. Toto jednání může zahrnovat

⁶⁸ KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

⁶⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

⁷⁰ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

⁷¹ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁷² STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

neoprávněné užití, manipulaci, změnu vlastnických práv nebo jiné formy zneužití cizího majetku. Zpronevěra se většinou týká finančních prostředků, ale může se vztahovat i na jiné druhy majetku, jako jsou hmotné věci nebo nemovitosti. Zpronevěra se od krádeže liší tím, že krádež zahrnuje fyzické odstranění majetku z jeho původního místa, zatímco zpronevěra se zaměřuje spíše na neoprávněné užívání či manipulaci s majetkem, aniž by došlo k jeho fyzickému odcizení.⁷³

Nepodnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že záměrně způsobí škodu cizímu majetku zpronevěrou. Toto jednání může být také spácháno podnikající fyzickou osobou nebo právnickou osobou, a to bez ohledu na zavinění. Řízení o přestupku nepodnikající fyzické osoby spáchaném mezi osobami blízkými vyžaduje souhlas postižené osoby, s výjimkou situací, kdy jde o osobu mladší 18 let nebo kdy byl přestupek důvodem vykázaní ze společného obydlí (viz § 79 odst. 5 přestupkového zákona).⁷⁴

Objektem je právní stav vlastnictví věci, kdy pouze cizí je v daném případě předmětem útoku. Cizí věc, jakožto taková nepatřící do vlastnictví konkrétním osobám či osob a byla pachateli svěřena.⁷⁵

Věc je považována za svěřenou, pokud byla pachateli předána s určitým účelem, aniž by bylo nutné uzavřít písemnou smlouvu; postačuje faktické předání věci. Svěřitel nemusí být vlastníkem věci. Příklady svěřených věcí zahrnují věci odevzdané k vyčištění, uložení, zástavě, dočasnému použití, půjčené věci nebo peníze, které má doručit poštovní doručovatel. Ten, komu byla věc svěřena, má právo a povinnost nakládat s ní určitým způsobem. Svěřenou věcí se rozumí věc, která je výhradně určená k určitému účelu a je svěřena někomu jinému k užívání nebo správě, popřípadě věc zastupitelná, typicky peníze. Uvedeným však nejsou bankovní vklady, jelikož tyto jsou považovány za dluh banky vůči klientovi, a ne za samostatný majetek klienta, protože banky běžně využívají vklady

⁷³ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁴ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁵ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

ke svému obchodnímu provozu, například k půjčování peněz dalším klientům. Takže bankovní vklady obvykle nesplňují podmínky pro kvalifikaci jako svěřená věc.⁷⁶

Pachatel se dopustí zpronevěry, pokud nakládá s věcí v rozporu s účelem, pro který mu byla svěřena, a tím získává prospěch (například převzít tržbu restaurace od zaměstnance s úmyslem ji odeslat poštou, ale ponechat si ji). Pachatelem může být i jiná osoba než ta, která má hmotnou odpovědnost podle zvláštního předpisu, avšak musí to být osoba, komu byla věc svěřena.⁷⁷

Objektivní tedy spočívá v úmyslném přisvojení si cizí věci, která pachateli byla svěřena, eventuálně odevzdána do jeho faktické moci za nějakým účelem. Příkladem takového jednání může být jednání, kdy pachatel převzal od poškozeného finanční částku ve výši 1.000 Kč, jež byla určena k nákupu materiálu, pro sjednanou zakázku, avšak úmyslně tyto finanční prostředky použil pro svou vlastní potřebu, čímž tyto svěřené finanční prostředky zpronevěřil.⁷⁸ Pokud by se však jednalo o vzniklou škodu vyšší než 10.000 Kč, tak by se jednalo o trestný čin, jelikož dle ustanovení § 138 odst. 1 trestního zákoníku je toto hranice škody nikoli nepatrné.⁷⁹ Souhrnně lze tvrdit, že výše škody je zde prvotním odlišující hledisko mezi přestupkem a trestným činem.⁸⁰

Zpronevěru je možné spáchat ve stadiu pokusu.⁸¹ Subjektem zpronevěry, může být pouze osoba, které byla věc svěřena za nějakým účelem.⁸² Subjektivní stránka pak závisí na zavinění, kdy fyzická osoba je odpovědná v případě, že jednala úmyslně. Pokud jde o podnikající fyzickou osobu

⁷⁶ PETROV, Jan, Michal VÝTISK a Vladimír BERAN. *Občanský zákoník: Komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.

⁷⁷ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

⁷⁸ KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

⁷⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

⁸⁰ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁸¹ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁸² Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

nebo právnickou osobu, odpovídají za přešupek bez ohledu na to, zda jejich jednání bylo úmyslné nebo ne.⁸³

V případě tohoto přešupku je možné udělit pachateli správní trest ve formě pokuty až do výše 50 000 Kč, jak stanoví § 8 odst. 4. Termín 'lze uložit' naznačuje, že správní orgán může zvážít možnost mírnějšího postihu, pokud jsou k tomu důvody. Namísto pokuty může být uděleno napomenutí nebo může být úplně upuštěno od uložení správního trestu podle přešupkového zákona.⁸⁴ Tento zákon nevyklučuje použití obecných ustanovení. Proto je možné v případě potřeby uložit i jiné správní tresty, jako je propadnutí věci nebo propadnutí náhradní hodnoty.⁸⁵ Vzhledem k tomu, že se při tomto přešupku sleduje recidiva prostřednictvím evidence přešupků, může být v případě zjištěné recidivy udělen přísnější správní trest až do výše 70 000 Kč podle § 8 odst. 5. Správní orgán může při trestání nepodnikající fyzické osoby rovněž ukládat omezující opatření spolu se správním trestem podle § 8 odst. 6. Podrobnosti o tomto opatření jsou uvedeny v § 52 přešupkového zákona.⁸⁶

6.1.3. Podvod

Přešupku se dopustí nepodnikající fyzická osoba tím, že úmyslně způsobí škodu na cizím majetku podvodem. To znamená, že jednání musí být provedeno s vědomím a záměrem poškodit majetek jiné osoby pomocí manipulace, klamu nebo jiných nečestných praktik.⁸⁷

Přešupek může být spáchán i podnikající fyzickou osobou nebo právnickou osobou, a to bez ohledu na to, zda k jednání došlo s úmyslem způsobit škodu. To znamená, že podnikající fyzické osoby

⁸³ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přešupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2

⁸⁴ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přešupkové řízení: příručka pro praxi přešupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

⁸⁵ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přešupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁶ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přešupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

⁸⁷ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přešupcích, ve znění pozdějších předpisů

a právnické osoby mohou být zodpovědné za tento přestupek bez ohledu na to, zda jejich jednání bylo úmyslné nebo nikoliv. Řízení o přestupku nepodnikající fyzické osoby spáchaném mezi osobami blízkými vyžaduje souhlas postižené osoby, s výjimkou situací, kdy jde o osobu mladší 18 let nebo kdy byl přestupek důvodem vykázaní ze společného obydlí (viz § 79 odst. 5 přestupkového zákona).⁸⁸

Podvod je tedy charakterizován úmyslem oklamat nebo zavést v omyl, což vede k poškození zájmů jiné osoby nebo subjektu. Základními aspekty podvodu je úmyslné jednání, zavádějící či klamavé jednání, způsobení škody, popřípadě ztrátu jako přímý důsledek jednání pachatele. Hlavní odlišností podvodu od jiných přestupků je dána tím, že se na poškozeného vyvíjí psychologický tlak nebo je uveden v omyl, namísto použití fyzické síly nebo hrozby násilím.⁸⁹

Objektem přestupku je cizí majetek, více předchozí kapitola. Objektivní stránka záleží v tom, že pachatel ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti.⁹⁰

Omyl představuje rozpor v subjektivní a objektivní realitě, jde tedy o rozpor mezi představou a skutečností. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu o něj jde i tehdy, když podváděná osoba nemá o důležité okolnosti žádnou představu nebo se domnívá, že se nemá čeho obávat.⁹¹ Podstatou podvodu je tedy získání majetkové prospěchu vlivem podvodného jednání. Podvodné jednání pachatele musí být však od počátku úmyslné s cílem obohatit sebe nebo jinou osobu a to vyvoláním či využitím omylu nebo zamlčení podstatné skutečnosti.⁹²

Uvedení v omyl lze vyjádřit jako rozpor mezi skutečným stavem věci a pachatelem předstíranými okolnostmi, jež může být spácháno konáním,

⁸⁸ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁹ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník komentář*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

⁹⁰ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.2.2017, sp. zn. 8 Tdo 1601/2016

⁹² Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

opomenutím nebo konkludentním jednáním.⁹³ Využití něčího omylu, je stav, kdy pachatel omyl nezpůsobil, ale rozpoznal jej a v příčinné souvislosti jednal tak, aby obohatil sebe či jinou osobu ku škodě poškozeného. Zamlčení podstatných skutečností znamená pachatelem neuvedení právě těch skutečností, které jsou rozhodující, zásadní, podstatné pro rozhodování poškozeného či jiné takto podváděné osoby.⁹⁴

Z pohledu širšího kontextu lze u podvodu shledat jistou podobnost se zpronevěrou, kdy často v praxi jsou tyto zaměňovány. Podstatou rozdílu mezi podvodem a zpronevěrou je trestněprávní úmysl, kdy v případě podvodu je úmysl shledán již od počátku jednání pachatele, avšak u zpronevěry se úmysl pachatele dostaví až následně.⁹⁵

Podvod je možno spáchat ve stádiu pokusu.⁹⁶ Primární odlišení mezi přestupkem a trestným činem shledáme opět zejména s ohledem na výši vzniklé škody. Pokud bude vzniklá škoda nižší než 10.000 Kč, což dle ustanovení § 138 odst. 1 trestního zákoníku je toto hranice škody nikoli nepatrné, pak je jednání považováno za přestupek v kompetenci projednání správního orgánu. Nutno upozornit, že trestní zákoník obsahuje vedle „klasického“ podvodu (§ 209 tr. zákoníku) ještě zvláštní skutkové podstaty pojistného podvodu (§ 210 tr. zákoníku), úvěrového podvodu (§ 211 tr. zákoníku) a dotačního podvodu (§ 212 tr. zákoníku), které jsou trestným činem bez ohledu na výši škody.⁹⁷

Subjektem podvodu může být kdokoliv. Subjektivní stránka pak závisí na zavinění, kdy fyzická osoba je odpovědná v případě, že jednala úmyslně. Pokud jde o podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu, odpovídají za přestupek bez ohledu na to, zda jejich jednání bylo úmyslné nebo ne.⁹⁸

⁹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18.02.2014, sp. zn. 4 Tdo 106/2014

⁹⁴ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

⁹⁵ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

⁹⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

⁹⁸ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Správní tresty za tento přestupek mohou dosáhnout až 50 000 Kč. Pokud jsou splněny určité podmínky, může správní orgán místo pokuty uložit napomenutí nebo v případě závažnějšího prohřešku přistoupit k propadnutí majetku.⁹⁹ Zákon o některých přestupcích neomezuje použití těchto možností.¹⁰⁰ Recidiva tohoto přestupku je sledována, a pokud se objeví, správní orgán může zvážit vyšší pokutu až do 70 000 Kč.¹⁰¹

6.1.4. Zničení nebo poškození cizí věci

Nepodnikající fyzická osoba spáchá přestupek, tím že úmyslně způsobí škodu poškozením nebo zničením cizího majetku. Stejný přestupek může být spáchán i podnikající fyzickou osobou nebo právnickou osobou, aniž by bylo nutné prokázat zavinění.¹⁰²

Řízení o přestupku nepodnikající fyzické osoby spáchaném mezi osobami blízkými vyžaduje souhlas postižené osoby, s výjimkou situací, kdy jde o osobu mladší 18 let nebo kdy byl přestupek důvodem vykázaní ze společného obydlí (viz § 79 odst. 5 přestupkového zákona).¹⁰³

Objektem tohoto přestupku je zájem státu na ochraně vlastnického práva, blíže chránit vlastnická práva vlastníků nebo držitelů, zajistit jejich nedotčenost a schopnost používání.¹⁰⁴ Předmětem útoku může být pouze cizí věc, což znamená věc, kterou nevlastní konkrétní osoba. Přestupek pak nemůže být spáchán mezi manžely na věci náležící do společného mění manžel, protože v rámci tohoto jmění mají oba manželé plné vlastnictví. Toto pravidlo ovšem neplatí, pokud jde o majetek výlučně vlastněný jedním z manželů nebo v případě spoluvlastnictví. Takže přestupek proti majetku způsobením škody nebo zničením cizího majetku může být spáchán i jedním

⁹⁹ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

¹⁰⁰ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰¹ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

¹⁰² Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁴ PETROV, Jan, Michal VÝTISK a Vladimír BERAN. *Občanský zákoník: Komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.

ze spoluvlastníků této věci. Určení objektivní stránky spočívá v tom, že pachatel zničí či poškodí cizí věc. Toto jednání může představovat aktivní kroky pachatele, ale také pasivní zanedbání povinnosti. Objektivní stránka spočívá v tom, že pachatel zničí nebo poškodí cizí věc. Způsob spáchání pak může být způsobeno konáním, ale také pasivním opomenutím.¹⁰⁵

Zničením cizí věci rozumíme její trvalou, neopravitelnou destrukci, tzn. nelze věc opravit v předešlý stav. Poškozením cizí věci je pak jednání pachatele, která má za následek škodlivý účinek na podstatu věci a vznik závady, jež obvykle ovlivňují použitelnost věci a snižují její hodnotu, avšak jsou odstranitelné či opravitelné. Příklady poškození zahrnují například rozbití dílčí vyměnitelné části jako sklo, drobné vrypy, pakliže není na místě kvalifikace dle trestního zákoníku tedy považovat jednání jako trestný čin poškození cizí věci dle § 228 trestního zákoníku.¹⁰⁶ Naopak za přestupek nelze považovat takové jednání, které podléhá jiným zákonným normám např. občanskému zákoníku, jakožto úprava stříháním susedova plotu z živé zeleně pro jeho stínící funkci.¹⁰⁷ Případně také poškození stojanu přenosné značky, jež je posuzováno za přestupek podle zákona o pozemních komunikacích, a to jak pro fyzické, tak i právnické osoby.¹⁰⁸ Rozhodujícím faktorem odlišujícím přestupek od trestného činu poškození cizí věci podle § 228 tr. zákoníku je výše způsobené škody, která musí přesáhnout škodu nikoliv nepatrnou, viz. dle § 138 trestního zákoníku.¹⁰⁹ Pokud výše škody nepřesáhne částku 10 000 Kč, jedná se o přestupek.

Zničení nebo poškození cizí věci je možno spáchat ve stadiu pokusu. Subjekt přestupku zničení nebo poškození cizí věci může být kdokoli. Subjektivní stránka pak závisí na zavinění, kdy fyzická osoba je odpovědná v případě, že jednala úmyslně. Pokud jde o podnikající fyzickou osobu

¹⁰⁵ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

¹⁰⁶ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník komentář*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

¹⁰⁷ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník komentář*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30.11.2022, č.j. 2 As 271/2021-48

¹⁰⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

nebo právnickou osobu, odpovídají za přestupek bez ohledu na to, zda jejich jednání bylo úmyslné nebo ne.¹¹⁰

Správní tresty mohou být uloženy za tento přestupek v rozmezí až do 50 000 Kč, s možností volby mírnějšího postihu, jako je napomenutí, až po možnost odstoupit od ukládání správního trestu. Recidiva je sledována prostřednictvím evidence přestupků, přičemž v takovém případě může správní orgán uplatnit přísnější tresty až do výše 70 000 Kč.¹¹¹ U nepodnikajících fyzických osob může být kromě správního trestu uloženo i omezující opatření, jak stanoví § 8 odst. 6, přičemž podrobnosti o tomto opatření jsou upraveny v § 52 přestupkového zákona.¹¹²

6.2. Neoprávněné užívání cizího majetku

Blíže stanoveno v ustanovení § 8 odst. 1 písm. b) a § 8 odst. 2 písm. b), zákona č. 251/2016 Sb..¹¹³

Toto ustanovení popisuje typický přestupek na úseku majetkových práv, často nazývaný jako "krádež užítku". Základem je, že pachatel si cizí majetek trvale nepřisvojí, ale dočasně jej, bez vědomí a souhlasu majitele, využívá. Takové užívání je považováno za neoprávněné, protože pokud by bylo se souhlasem, nepředstavovalo by přestupek. Přestupek by byl také aplikován v případě, kdy by osoba využívala cizí majetek způsobem, který není v souladu s dohodou o jeho užívání. Obligatočním znakem skutkové podstaty je vyznačována výše zmíněná dočasnost po krátkou dobu. Je-li majetek odebrán vlastníkovi po delší dobu, může se jednat o krádež nebo zpronevěru.¹¹⁴ Dalším důležitým faktorem je způsob, jakým pachatel vrátí cizí majetek. Pokud je navrácení věci závislé na náhodě,

¹¹⁰ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹¹¹ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

¹¹² Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹¹³ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁴ KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

není zachována vlastníkovu reálná možnost snadno obnovit dispozici k věci, už se nejedná o neoprávněné užívání, ale o krádež.¹¹⁵

Je důležité upozornit, že ustanovení se přímo nezmiňuje o "cizí věci", nýbrž o "cizím majetku". Tento termín je zvolen z důvodu aplikovatelnosti skutkové podstaty i na případy neoprávněného obsazení nemovitosti. Tento výklad je podpořen vývojem vztahujícím se k předešlé právní úpravě, konkrétně § 50 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, na který navázal zákon o některých přestupcích. Původní § 50 odst. 1 písm. c) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, obsahoval jak přestupek spočívající v úmyslném neoprávněném užívání cizího majetku, tak v úmyslném protiprávním obsazení bytu nebo nebytového prostoru jiného, kdy tato skutková podstata byla při novelizaci vypuštěna pro nadbytečnost a v trestním zákoně byl vedle trestného činu neoprávněného užívání cizí věci (§ 249 tr. zákona) doplněn trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru (§ 249a odst. 1 a 2 tr. zákona).¹¹⁶

Řízení o přestupku nepodnikající fyzické osoby spáchaném mezi osobami blízkými vyžaduje souhlas postižené osoby, s výjimkou situací, kdy jde o osobu mladší 18 let nebo kdy byl přestupek důvodem vykázaní ze společného obydlí (viz § 79 odst. 5 přestupkového zákona).¹¹⁷

Objektem tohoto přestupku je zájem státu, aby byla zachována práva vlastníků nebo držitelů na užívání svého majetku.¹¹⁸ Objektivní stránku přestupku neoprávněného užívání cizího majetku lze ve dvou formách odvodit z objektivní stránky korespondujícího trestného činu, jež spočívá v jednání, spočívá, kdy se pachatel zmocní cizí věci nikoliv malé hodnoty nebo motorového vozidla s úmyslem ji přechodně užívat, nebo kdy způsobí škodu nikoliv malou tím, že neoprávněně užívá věci, které mu byly

¹¹⁵ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník komentář*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

¹¹⁶ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

¹¹⁷ ¹¹⁷ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

¹¹⁸ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

svěřeny.¹¹⁹ Trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru nastává, když pachatel protiprávně obsadí nebo užívá dům, byt nebo nebytový prostor jiného.¹²⁰

Přestupek neoprávněného užívání cizího majetku se dopustí pachatel tím, když v úmyslu přechodně užívat se zmocní cizího majetku,¹²¹ a to nejčastěji movité věci malé hodnoty, tedy do výše 50 000 Kč, viz. dle § 138 trestního zákoníku.¹²² Aby bylo možné mluvit o tomto přestupku, nestačí pouze zjistit, že věc patří někomu jinému; musí být také jasné, že osoba nemá žádné právo nebo oprávnění k užívání této věci.¹²³ V případě, že by se někdo dočasně zmocnil motorového vozidla, považuje se to vždy za trestný čin, bez ohledu na výši škody, pokud nejde o nepojízdný vrak.¹²⁴ Tento přestupek lze aplikovat i v situacích, kdy někdo neoprávněně využívá byt nebo jiné prostory, pokud to nepřesahuje určité trestní právní meze, typickým příkladem jsou squatteři.¹²⁵ Stejně tak, pokud někdo neoprávněně přejíždí autem přes cizí pozemek. Výjimkou, kdy se jednání nepovažuje za přestupek, je situace, kdy je cizí pozemek použit z důvodu lesního hospodářství za specifických podmínek, což zákony v určitých případech dovolují, jde o okolnost vylučující protiprávnost.¹²⁶ Subjektem přestupku při této formě jednání může být kdokoli.¹²⁷

Ten, kdo na cizím majetku způsobí malou škodu tím, že neoprávněně užívá věc, která mu byla svěřena, dopustí se přestupku. Například, když student před zápasem předá svůj mobilní telefon kamarádovi s požadavkem, aby ho pohlídal, a po jeho vrácení zjistí, že byl použit

¹¹⁹ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

¹²⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

¹²¹ Ustanovení § 8, Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹²² Ustanovení § 138, Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

¹²³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14.9.2022, č.j. 6 As 257/2020

¹²⁴ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník komentář*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

¹²⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 17.10.2017, sp. zn. II. ÚS 1398/17

¹²⁶ KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

¹²⁷ Ustanovení § 8, Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

kamarádem k volání do zahraničí a bylo na něm utraceno více než 6 000 Kč. Subjekt přestupku při této formě jednání může být pouze ten, komu byla věc svěřena. Subjektivní stránka pak závisí na zavinění, kdy fyzická osoba je odpovědná v případě, že jednala úmyslně. Pokud jde o podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu, odpovídají za přestupek bez ohledu na to, zda jejich jednání bylo úmyslné nebo ne.¹²⁸

V případě tohoto přestupku je možné udělit pachateli správní trest ve formě pokuty až do výše 50 000 Kč, jak stanoví § 8 odst. 4.¹²⁹ Termín 'lze uložit' naznačuje, že správní orgán může zvážit možnost mírnějšího postihu, pokud jsou k tomu důvody. Namísto pokuty může být uděleno napomenutí nebo může být úplně upuštěno od uložení správního trestu podle přestupkového zákona. Tento zákon nevylučuje použití obecných ustanovení. Vzhledem k tomu, že se při tomto přestupku sleduje recidiva prostřednictvím evidence přestupků, může být v případě zjištěné recidivy udělen přísnější správní trest až do výše 70 000 Kč podle § 8 odst. 5. Správní orgán může při trestání nepodnikající fyzické osoby rovněž ukládat omezující opatření spolu se správním trestem podle § 8 odst. 6. Podrobnosti o tomto opatření jsou uvedeny v § 52 přestupkového zákona.¹³⁰

6.3. Zatajení cizí věci

Blíže stanoveno v ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) a § 8 odst. 2 písm. c), zákona č. 251/2016 Sb.. Obdobně jako ostatní přestupky na úseku majetku byl i tento přestupek v nezměněné podobě převzat z původního § 50 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích.¹³¹

¹²⁸ KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

¹²⁹ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁰ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

¹³¹ Ustanovení § 8, Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Nepodnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že si úmyslně přisvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez souhlasu oprávněné osoby. Totéž porušení může být spácháno i podnikající fyzickou osobou nebo právnickou osobou, a to bez ohledu na zavinění. Řízení o přestupku nepodnikající fyzické osoby spáchaném mezi osobami blízkými vyžaduje souhlas postižené osoby, s výjimkou situací, kdy jde o osobu mladší 18 let nebo kdy byl přestupek důvodem vykázaní ze společného obydlí (viz § 79 odst. 5 přestupkového zákona).¹³²

Druhovým objektem přestupku je zájem na ochraně majetku, zatímco individuálním objektem je ochrana vlastnického práva k věci nebo oprávněné držby. Útok může být namířen pouze na cizí věc nepatrné hodnoty, kterou pachatel získá nálezem nebo jiným způsobem bez souhlasu oprávněného. Termínem 'oprávněný' máme na mysli vlastníka věci nebo oprávněného držitele. Věcí chápeme jako libovolný movitý předmět, který lze ovládat člověkem a má nepatrnou hodnotu, tedy takový, jehož cena nepřesahuje částku 10 000 Kč. Objektivní stránka spočívá ve dvou formách jednání. Pachatel si přisvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby.¹³³

Pachatel přisvojí cizí věc, když užíváním a nakládáním s ní získá nad věcí panství. Dvěma shora popsanými způsoby může dojít k tomuto faktickému přisvojení, přičemž způsob provedení není rozhodující pro naplnění skutkové podstaty. Klíčové je, že osoba, která má v držení cizí věc, je povinna odevzdat ji vlastníkovu nebo jeho oprávněnému držiteli; nebo pokud není znám, tak obci. Pokud nesplní tuto povinnost a ponechá si věc, i když ví, kdo je vlastníkem, dopouští se přestupku krádeže. Pokud si věc ponechá, aniž by věděl, kdo je vlastníkem nebo oprávněným držitelem, spáchá

¹³² Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

¹³³ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

přestupek zatajení cizí věci. Tímto způsobem je přestupek zatajení cizí věci postaven v subsidiárním vztahu k přestupku krádeže.¹³⁴

Nález je blíže definován dle § 1051 a další ustanovení občanského zákoníku. Nalezená věc může být pouze taková, která byla ztracena nebo skryta, nikoliv opuštěna.¹³⁵ Je potřeba vnímat rozdíl mezi "opuštěním" a "ztrátou" či "skrytím", není možné tyto dávat dohromady. Opuštění věci, nastává tehdy, když vlastník věci projeví vůli věc dále nevlastnit ani nedržet, například když fyzická osoba zahodí svou kapesní svítilnu. Naopak ztráta věci je událostí, která není spojena s vůlí vlastníka ji nadále nevlastnit nebo nedržet, jako například ztráta věci během přepravy.¹³⁶

Možnost hovořit o nálezce existuje pouze v případě "ztracené" nebo "skryté" věci. Je třeba si uvědomit, že pokud existuje pochybnost, zda jde o ztracenou nebo opuštěnou věc, občanský zákoník se přiklání na stranu vlastníka věci. Předpokládá se, že každý preferuje zachování svého vlastnictví, a tedy nalezená věc není považována za opuštěnou. Výjimkou jsou movité věci opuštěné na místech, která jsou veřejnosti přístupná, a které mají pro vlastníka jen minimální hodnotu, jelikož tyto se považují za opuštěné bez dalšího.¹³⁷

Podle § 1052 odstavec 1 občanského zákoníku musí nálezce vrátit ztracenou věc osobě, která ji ztratila, nebo jejímu vlastníkovi, a to s nárokem na proplacení vzniklých nákladů a nálezného. Dále je zákonem stanoveno, že pokud z okolností není jasné, komu má být věc vrácena a není považována za opuštěnou, je nálezce povinen nález oznámit místní obci, kde byla věc nalezena, a to obvykle do tří dnů. Toto pravidlo nezáleží na tom, jestli je věc odevzdána konkrétnímu orgánu obce, jelikož může být jakémukoliv orgánu obce. Hlavní je, aby byla věc předána obci, která může podle místních zvyklostí a pravidel rozhodnout, jestli se jedná o opuštěnou

¹³⁴ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

¹³⁵ PETROV, Jan, Michal VÝTISK a Vladimír BERAN. *Občanský zákoník: Komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.

¹³⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 26.04.2005, sp. zn. I. ÚS 696/2002

¹³⁷ PETROV, Jan, Michal VÝTISK a Vladimír BERAN. *Občanský zákoník: Komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.

věc, k níž může nálezce získat vlastnictví, nebo o ztracenou věc, u které vlastnické právo stále existuje. V případě, že je věc nalezena ve veřejné budově, jako je například nádraží, nebo ve veřejném dopravním prostředku, jako je tramvaj, měl by nálezce předat nalezenou věc provozovateli daného zařízení. Pokud existují jiné právní předpisy upravující takové situace, měl by se provozovatel řídit jejich ustanoveními. V případě jejich absence by měl provozovatel postupovat tak, jako by sám byl nálezcem. Občanský zákoník upravuje speciální pravidla pro zacházení s nalezenými zvířaty, která vycházejí z toho, že zvířata jsou živými bytostmi.¹³⁸

Přisvojením si cizí věci bez souhlasu oprávněné osoby je třeba v souladu s ustálenou trestní praxí chápat situace, kdy se pachatel zmocní cizí věci, aniž by k tomu vědomě přispěl. To se může stát například tím, že pachatel přijme věc od dítěte nebo zvířete.¹³⁹ Přisvojením cizí věci bez souhlasu oprávněné osoby lze rovněž považovat případ: „*kdy osoba získá věc v souladu s právem v důsledku krajní nouze, ale později odmítne vrátit věc oprávněné osobě*“.¹⁴⁰

Subjektem přestupku „zatajení cizí věci“ se může dopustit pouze nálezce. Subjektivní stránka pak závisí na zavinění, kdy fyzická osoba je odpovědná v případě, že jednala úmyslně. Pokud jde o podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu, odpovídají za přestupek bez ohledu na to, zda jejich jednání bylo úmyslné nebo ne.¹⁴¹

V případě tohoto přestupku je možné udělit pachateli správní trest ve formě pokuty až do výše 50 000 Kč, jak stanoví § 8 odst. 4.¹⁴² Termín 'lze uložit' naznačuje, že správní orgán může zvážit možnost mírnějšího postihu, pokud jsou k tomu důvody. Namísto pokuty může být uděleno

¹³⁸ PETROV, Jan, Michal VÝTISK a Vladimír BERAN. *Občanský zákoník: Komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck-CZ, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.

¹³⁹ ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Rudolf VOKOUN a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. Šesté vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-509-0.

¹⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 06.02.2008, sp. zn. IV. ÚS 696/02

¹⁴¹ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

¹⁴² Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

napomenutí nebo může být úplně upuštěno od uložení správního trestu podle přestupkového zákona.¹⁴³ Tento zákon nevylučuje použití obecných ustanovení. Vzhledem k tomu, že se při tomto přestupku sleduje recidiva prostřednictvím evidence přestupků, může být v případě zjištěné recidivy udělen přísnější správní trest až do výše 70 000 Kč podle § 8 odst. 5. Správní orgán může při trestání nepodnikající fyzické osoby rovněž ukládat omezující opatření spolu se správním trestem podle § 8 odst. 6. Podrobnosti o tomto opatření jsou uvedeny v § 52 přestupkového zákona.¹⁴⁴

6.4. Podílnictví

Blíže stanoveno v ustanovení § 8 odst. 1 písm. d) a § 8 odst. 2 písm. d), zákona č. 251/2016 Sb..¹⁴⁵

Jakožto jediný přestupek na úseku majetku nemá v současné době přímý korespondující trestný čin. Již zrušené trestné činy podílnictví a podílnictví z nedbalosti jsou v současné době zrušeny a nahrazeny trestným činem legalizace výnosů z trestné činnosti.¹⁴⁶ Není možné tvrdit, že by zrušené trestné činy podílnictví korespondovaly přesně s přestupkem podílnictví, měly podobnou podstatu, že pachatel ukryje, na sebe nebo jiného převede anebo užívá věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou nebo jako odměna za něj. Obligatočním znakem přestupku podílnictví zůstává skutečnost, že pachatel ukryje, užívá nebo na sebe či jiného převede věc, získanou prostřednictvím přestupku spáchaného jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno.¹⁴⁷

¹⁴³ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

¹⁴⁴ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

¹⁴⁵ Ustanovení § 8, Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁶ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník komentář*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

¹⁴⁷ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-772-9.

Rozlišujícím kritériem, které určuje, zda jde o přešupku či trestný čin, je skutečnost, zda byla věc získána prostřednictvím přešupku nebo trestného činu. U tohoto konkrétního přešupku tedy rozhodující není výše způsobené škody. Podílnictví je pojmem, který se váže k existenci jiného, již spáchaného "hlavního" přešupku. Jinými slovy, podílnictví je akcesorického charakteru, což znamená, že se vždy odvíjí od přešupku jiného pachatele. Právě zmíněná akcesorita je společným znakem s tehdeším trestným činem podílnictví. Pokud by tento hlavní přešupku neexistoval, nebo pokud by jednání hlavního pachatele nebylo považováno za přešupku, nemohlo by dojít k podílnictví. Například, pokud by dítě odcizilo věc a jeho rodič by si tuto věc následně přisvojil, nejednalo by se o podílnictví, protože věc by nebyla získána přešupkem spáchaným jinou osobou. Avšak, pokud by rodič zatajil cizí věc, mohlo by se jednat o zatajení cizí věci, což by byl přešupku.¹⁴⁸

Od 1. 7. 2017 se za pachatele přešupku podílnictví může považovat nejen nepodnikající fyzická osoba, ale také podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba. U posledně zmíněných pachatelů, tedy podnikajících fyzických osob nebo právnických osob, se trestní odpovědnost uplatňuje bez ohledu na zavinění, což znamená, že mohou být stíháni i tehdy, pokud není prokázána jejich vina. Řízení o přešupku spáchaném nepodnikající fyzickou osobou mezi osobami blízkými může být zahájeno nebo pokračováno v již zahájeném řízení pouze se souhlasem osoby, která byla přímo postižena spáchaním přešupku. Výjimkou jsou případy, kdy je postiženou osobou mladší 18 let nebo kdy byl přešupku důvodem vykazání ze společného obydlí. V těchto případech není souhlas postižené osoby potřebný. Tato pravidla jsou uvedena v § 79 odst. 5 přešupkového zákona.¹⁴⁹

¹⁴⁸ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich: Zákon o některých přešupcích*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-772-9.

¹⁴⁹ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přešupkové řízení: příručka pro praxi přešupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

Přestupek může mít povahu trvajícího deliktu, což znamená, že se nejedná o jednorázový čin, ale o deliktní jednání trvající určitý čas. Tento charakter je ve skutkové podstatě značen výrazem "užívá". Použití tohoto výrazu může indikovat, že pachatel nejenže jednou spáchá přestupek, ale že nějakým způsobem a déletrvajícím způsobem využívá nebo provádí danou nelegální činnost.¹⁵⁰

Objektem přestupku je zájem na ochraně cizího majetku. Předmětem útoku je cizí věc získaná jakýmkoliv jiným přestupkem, nikoliv trestným činem. To znamená, že přestupek podílnictví se zaměřuje na ochranu cizího majetku, který byl původně získán prostřednictvím jiného přestupku, avšak ne trestného činu. Je důležité, aby věc byla získána přestupkem, který spáchala jiná osoba než podílník. Podmínkou je také, že podílník musí získat nad věcí dispoziční moc a musí z toho určitým způsobem profitovat, ať už peněžně nebo jinak. Jinými slovy, podílník musí mít kontrolu nad věcí a musí získat nějaký prospěch z této kontroly. Objektivní stránka představuje taxativní výčet jednání, kterými se podílník může na protiprávní činnosti jiného pachatele podílet. Zde jsou uvedeny čtyři základní způsoby, jak se podílník může na daném přestupku podílet:

- Ukryvání věci: Podílník skryje věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou. Tímto způsobem znemožní odhalení přestupku, například skrytím ukradené věci ve svém sklepe, přičemž si může očekávat nějaký prospěch z této věci.
- Užívání věci: Podílník využije užitečných vlastností ukradené věci, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, například spotřebou této věci.
- Převod věci: Podílník převede na sebe nebo na jinou osobu věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou. Způsob

¹⁵⁰ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-772-9.

a pohnutka převedení jsou zde nerozhodné, může jít například o převod darem nebo směnou.

- Převod opatřené věci: Podílník převede na sebe nebo na jinou osobu to, co za takovou věc bylo opatřeno, například přijetí darem věci, o níž je známo, že byla zakoupena za odcizené peníze.¹⁵¹

Subjektem přestupku podílnictví je pouze podílník. To znamená, že pouze osoba, která se aktivně podílí na spáchání přestupku, může být považována za podílníka. Subjektivní stránka závisí na zavinění, kdy u fyzické osoby zákon vyžaduje úmyslnou formu zavinění k odpovědnosti za přestupek. To znamená, že osoba musí mít vědomí svého jednání a cíleně směřovat ke spáchání přestupku. Naopak, v případě podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby je odpovědnost uplatňována bez ohledu na zavinění.¹⁵²

Podle § 8 odst. 4 je možné za tento přestupek uložit pachateli pokutu až do výše 50 000 Kč.¹⁵³ Termín "lze uložit" indikuje, že správní orgán má možnost posoudit situaci a zvážit přiměřenost uložení pokuty. Může tak rozhodnout o mírnějším postihu, například udělením napomenutí, nebo dokonce může od uložení správního trestu zcela upustit podle přestupkového zákona. Zákon nevylučuje aplikaci obecné úpravy, což znamená, že v případě potřeby lze uložit i jiné správní tresty, jako je propadnutí věci nebo propadnutí náhradní hodnoty podle přestupkového zákona. Pokud je zjištěna recidiva, může správní orgán postupovat podle § 8 odst. 5 a uložit přísnější správní trest, tj. pokutu až do výše 70 000 Kč. Kromě pokuty může správní orgán za přestupek nepodnikající fyzické osoby uložit i omezující opatření podle § 8 odst. 6.

¹⁵¹ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-772-9.

¹⁵² STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

¹⁵³ Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Podrobnosti o tomto druhu ochranného opatření jsou stanoveny v § 52 přestupkového zákona.¹⁵⁴

¹⁵⁴ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

7. Postup v řízení o přestupku

Co se týče řízení o přestupku, aplikuje se správní řád, jak je blíže uvedeno v ustanovení § 1 odst. 2 Správního řádu, když není stanoveno něco jiného. To znamená, že proces bude následovat pravidla uvedená ve správním řádu, pokud není specifikováno něco odlišného.¹⁵⁵

Před zahájením řízení o přestupku správní orgán může zjistit přestupky dvěma způsoby buď tím, že z vlastní činnosti získává podezření ze spáchání přestupku nebo reakcí na podněty od fyzických a právnických osob, oznámení od jiných správních orgánů, policie a podobně. V zákoně o přestupcích není nijak upraveno přijímání podnětů k zahájení řízení, a proto se v těchto případech aplikuje obecná úprava obsažená ve správním řádu. Podle § 42 správního řádu je správní orgán povinen přijímat podněty, které mohou vést k zahájení řízení z moci úřední. To znamená, že každý má právo podat podnět k zahájení řízení o přestupku, aniž by musel splňovat jakékoli speciální formální náležitosti. Tento přístup zajišťuje, že orgány veřejné moci jsou informovány o potenciálních přestupcích a mohou tak řádně plnit svou úlohu v oblasti dohledu a vynucování práva. V praxi to znamená, že pokud někdo má informace o chování, které by mohlo být kvalifikováno jako přestupek, může o tom informovat příslušný správní orgán. Správní orgán poté musí tyto informace zvážit a rozhodnout, zda zahájí řízení k dalšímu šetření a případnému potrestání tohoto chování.¹⁵⁶

V § 73 přestupkového zákona je obsažena regulace oznámení přestupku. V případě, že orgán policie nebo jiný správní orgán má důvodné podezření, že došlo k přestupku, a není samotný příslušný k jeho projednání, je povinen bez zbytečného odkladu oznámit tuto skutečnost příslušnému správnímu orgánu. V situacích, kdy jsou přestupky výslovně uvedeny v § 74 přestupkového zákona, má orgán policie povinnost provést nezbytná šetření za účelem zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a zajistit

¹⁵⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád v posledním znění

¹⁵⁶ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2023, 1224 s. ISBN 978-80-7400-932-7.

důkazní prostředky nutné pro dokazování v představovaném správním řízení, pokud okolnosti naznačují, že byl přestupek spáchán.¹⁵⁷

Před zahájením řízení má příslušný správní orgán povinnost prověřit oznámení o spáchání přestupku nebo podněty k zahájení přestupkového řízení a získat nezbytná vysvětlení od konkrétních osob, pokud to stanoví zvláštní zákon, za účelem zjištění předpokládaného rozsahu informací nezbytných pro rozhodnutí. Pokud nelze jiným zákonným postupem zjistit rozhodné skutečnosti, je správní orgán oprávněn vyžadovat podání vysvětlení. Povinnost poskytnout vysvětlení správnímu orgánu má každá osoba. Pokud osoba bezdůvodně odmítne poskytnout vysvětlení, může jí být správním orgánem uložena pořádková pokuta až do výše 5 000 Kč. Pořizuje se záznam o podání vysvětlení, avšak tento záznam nelze automaticky použít jako důkazní prostředek.¹⁵⁸

Institut zajištění důkazů před zahájením řízení o přestupku je důležitým prvkem správního procesu, kdy jej blíže upravuje § 138 správního řádu. Jeho účelem je zajistit relevantní důkazy, které by mohly být později obtížně nebo dokonce nemožně získány, a které by mohly významně ovlivnit konečné rozhodnutí. Typicky se jedná o situace, kdy hrozí ztráta nebo poškození důležitého důkazu, jako je například zajištění předmětu přestupku, který by mohl být v budoucnu ztracen nebo zničen. Tato opatření jsou obzvláště relevantní v případech, kdy provedení takového důkazu může zásadně ovlivnit výsledek řízení. Pokud správní orgán v průběhu této fáze dospěje k závěru, že řízení o přestupku by nemělo smysl, může rozhodnout o odložení věci. Tento krok může být podložený specifickými důvody uvedenými v § 76 přestupkového zákona, které umožňují takové odložení v určitých situacích.¹⁵⁹

¹⁵⁷ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁸ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2023, 1224 s. ISBN 978-80-7400-932-7.

¹⁵⁹ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2023, 1224 s. ISBN 978-80-7400-932-7.

Zahájení řízení o přestupcích se dle aktuálně platné normy zahajuje výhradně z moci úřední. V důsledku nového přestupkového zákona byla možnost zahajovat na návrh již ze zákona vyňata. Řízení je zahájeno okamžikem buď písemným doručením oznámení o zahájení řízení osobě podezřelé z přestupku, nebo ústním vyhlášením. Od okamžiku zahájení řízení, podezřelá osoba nabývá status obviněného a začínají běžet lhůty pro vydání rozhodnutí. Zákon nařizuje, aby bylo o přestupku rozhodnuto bezodkladně, pokud nelze tak, případně nejdéle do šedesáti dnů od zahájení řízení. Oznámení musí zahrnovat popis daného činu a jeho předběžnou právní klasifikaci, jež může být v průběhu řízení změněna. Tam, kde to zákon přímo vyžaduje je nutné mít pro zahájení řízení vyžádán souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku, kterou je správní orgán povinen poučit o jejím právu a stanovit lhůtu, pro vyjádření tohoto souhlasu.¹⁶⁰

Ústní jednání není povinnou součástí řízení o přestupku, avšak přestupkovým zákonem je stanoveno, kdy k nařízení ústního jednání dojde, a to: na požádání obviněného, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv; z moci úřední, je-li to nezbytné pro zjištění stavu věci; z moci úřední, pokud je podezřelým mladistvým; na požádání poškozeného, je-li to třeba k rozhodnutí o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení. Když je ústní jednání nařízeno, příslušný správní úřad pozve všechny strany k účasti. Je důležité, aby se obviněný jednání zúčastnil, aby mohl řádně využívat svých práv podle zákona. Toto však neplatí, pokud obviněný vyjádří souhlas s tím, aby jednání proběhlo bez jeho přítomnosti, nebo pokud se na jednání neobjeví bez omluvy či bez závažného důvodu, předpokládá se to ale jen v případě, že byl k jednání řádně pozván.¹⁶¹

Přestupkový zákon obsahuje zvláštní ustanovení pro výslech obviněného, jenž je obsahem formy dokazování. Správní orgán provádí výslech obviněného v případech, kdy je nezbytný k ochraně jeho práv, zejména

¹⁶⁰ SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2020, 486 s. ISBN 978-80-7380-830-3.

¹⁶¹ SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2020, 486 s. ISBN 978-80-7380-830-3.

za situace, kdy jsou pochybnosti o osobě pachatele či přesném průběhu skutku. Nicméně, obviněný má právo odmítnout poskytnout výpověď, a to bez jakýchkoli důsledků, k doznání nesmí být obviněný v žádném případě nucen. Je důležité, aby byl obviněný před výsledkem řádně informován o tomto právu. Kromě možnosti odmítnout výpověď existují i situace, kdy správní orgán nesmí obviněného vyslýchat ohledně určitých skutečností, jako jsou informace chráněné zákonem o utajovaných informacích nebo povinnost mlčenlivosti vyplývající z jiných právních předpisů, kdy toto se uplatní i pro výsledky jakékoliv jiné osoby. V případě, že by mlčenlivosti byla zproštěna, tak daná omezení neplatí. Je třeba také zdůraznit, že v rámci přestupkového řízení mají účastníci právo klást si navzájem otázky, stejně jako klást otázky znalcům nebo svědkům. Nicméně i tyto osoby mají právo odmítnout odpovědět na otázku, a to zejména v případech, kdy by odpověď porušila utajované informace nebo státem uznané či uložené povinnosti mlčenlivosti.¹⁶²

Je několik způsobů, jak může být přestupkové řízení skončeno. Mezi ty nejčastější patří vydání rozhodnutí o přestupku, ve kterém se buď obviněný prohlásí vinným, nebo je zproštěn obvinění. Další možností je zastavení řízení nebo dosažení dohody o narovnání. Presumpce nevinny je základním principem právního systému, který znamená, že obviněný je považován za nevinného až do prokázání viny. Proto se během přestupkového řízení musí s obviněným zacházet jako s nevinnou osobou a respektovat jeho práva a důstojnost.¹⁶³

Přestupkový zákon poskytuje jasný rámec pro situace, kdy může být řízení zastaveno a není vydáno rozhodnutí o vině obviněného. Jde o situace, kdy obviněný zemře, právnická osoba zanikne, obviněný požívá výsad

¹⁶² JEMELKA, Luboš, Klára PONDEĹÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2023, 1224 s. ISBN 978-80-7400-932-7.

¹⁶³ MÁRTON, Michal a Barbora GONSIOROVÁ. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Aleš Čeněk, 2017, 272 s. ISBN 978-80-7502-200-4.

nebo imunity, skutek nenaplnuje všechny znaky přestupku, nebo když obviněný nebyl ve chvíli skutku starší patnácti let.¹⁶⁴

Pokud probíhá trestní řízení týkající se totožného skutku, správní orgán zastaví řízení o přestupku až do ukončení trestního řízení. Poté je možné řízení o přestupku znovu zahájit, pokud to zákon nevyklučuje. Také však může být řízení zastaveno i v situacích, kdy probíhá trestní řízení za jiný skutek a správní trest by byl v porovnání s trestem uloženým v trestním řízení bezvýznamný. To znamená, že pokud by například v trestním řízení byl uložen trest odnětí svobody, správní trest ve formě pokuty by byl zcela nepodstatný, a tak by mohlo být řízení o přestupku zastaveno. Tyto zákonné postupy v řízení slouží k efektivnímu a spravedlivému vyřizování přestupků a zabraňují duplicitě trestního a správního stíhání za stejný skutek.¹⁶⁵

Proti rozhodnutí o přestupku se lze odvolat, a to ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Účastníci řízení musí být náležitě poučeni o možnosti odvolání.¹⁶⁶

Odvolání lze podat proti rozhodnutí, kterým byla vyslovena vina obviněného v takovém případě je oprávněn podat:

- obviněný, a to v plném rozsahu;
- poškozený pouze proti výroku o nároku na náhradu škody či nároku na vydání bezdůvodného obohacení, popř. výroku o nákladech účelně vynaložených poškozeným;
- vlastník věci pouze proti výroku o zabránění věci či náhradní hodnoty;
- v případě, že je obviněným mladistvý, může odvolání podat rovněž jeho zákonný zástupce, opatrovník či orgán sociálně-právní ochrany dětí, ale pouze ve prospěch obviněného.¹⁶⁷

¹⁶⁴ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2023, 1224 s. ISBN 978-80-7400-932-7.

¹⁶⁵ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2023, 1224 s. ISBN 978-80-7400-932-7.

¹⁶⁶ MÁRTON, Michal a Barbora GONSIOROVÁ. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Aleš Čeněk, 2017, 272 s. ISBN 978-80-7502-200-4.

Dále je možné odvolání proti rozhodnutí o schválení dohody o narovnání – odvolání může podat pouze ten, kdo dohodu o narovnání uzavřel; v případě mladistvého obviněného pak i jeho zákonný zástupce, opatrovník či orgán sociálně-právní ochrany dětí.¹⁶⁸

V rámci odvolacího řízení může obviněný uvést nové skutečnosti a důkazy k jeho obhajobě, což je odlišné od trestního řízení, avšak ostatní účastníci jsou v tomto ohledu omezeni. Včasné podané a přípustné odvolání vždy způsobuje odkladný účinek, což znamená, že dočasně nenastává právní moc rozhodnutí a s ní spojené účinky. Odkladný účinek nelze v případě řízení o přestupku nikdy vyloučit. V rámci rozsahu přezkumu napadeného rozhodnutí existuje odlišná úprava oproti řízení trestnímu. Odvolací orgán v řízení o přestupku vždy přezkoumává napadené rozhodnutí v celém rozsahu, což znamená, že není vázán pouze námitkami uvedenými v odvolání. V rámci svého přezkumu zjišťuje odvolací správní orgán, zda napadené rozhodnutí není v rozporu s právními předpisy a zda není nesprávné. Pokud odhalí nesrovnalosti, má několik možností: Zrušit napadené rozhodnutí nebo jeho část a zastavit řízení. Zrušit napadené rozhodnutí nebo jeho část a vrátit věc správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal. V tomto případě je správní orgán vázán právním názorem odvolacího správního orgánu. Změnit napadené rozhodnutí nebo jeho část za splnění určitých podmínek. Je však důležité poznamenat, že odvolací orgán nemůže změnit výrok týkající se uloženého trestu nebo náhrady škody v neprospěch obviněného (tzv. zákaz *reformatio in peius*). To znamená, že pokud bylo v napadeném rozhodnutí stanoveno, že obviněný má zaplatit pokutu ve výši 5 000 Kč, nemůže odvolací orgán zvýšit tuto pokutu na 8 000 Kč. Snížení původní pokuty však je možné. Odvolání je považováno za řádný opravný prostředek, což znamená, že je možné jej podat do okamžiku, než rozhodnutí nabude právní moci. I po skončení procesu, kdy rozhodnutí nabývá právní moci, existuje možnost u omezeného okruhu vybraných případů rozhodnutí

¹⁶⁷ MÁRTON, Michal a Barbora GONSIOROVÁ. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Aleš Čeněk, 2017, 272 s. ISBN 978-80-7502-200-4.

¹⁶⁸ MÁRTON, Michal a Barbora GONSIOROVÁ. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Aleš Čeněk, 2017, 272 s. ISBN 978-80-7502-200-4.

o přestupku změnit. Jednou z těchto možností je tzv. „nové rozhodnutí“ podle § 99 přestupkového zákona, které umožňuje zejména upuštění od zbývající části správního trestu, například zákazu vykonávání určitých činností. Druhou možností je pak přezkumné řízení podle § 100 přestupkového zákona.¹⁶⁹

¹⁶⁹ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2023, 1224 s. ISBN 978-80-7400-932-7.

8. Rozdíl mezi přestupky proti majetku a trestnými činy proti majetku

Téměř v každé kapitole této práce bylo již zmíněno, že přestupky a trestné činy proti majetku jsou si vzájemně velice blízké, co do obsahuje skutkové podstaty, nicméně mají také několik znaků, které je od sebe navzájem odlišují.

Prvním rozdílem mezi trestným činem a přestupkem je míra společenské škodlivost. Přestupek je obvykle považován za čin s nejmenší možnou škodlivostí pro společnost.¹⁷⁰ Odpovědnost za trestný čin nastává, když je čin považován za více než jen nepatrně škodlivý pro společnost. Druhý rozdíl spočívá v rozsahu způsobené škody protiprávním jednáním. K odpovědnosti za trestný čin obvykle postačuje způsobení škody vyšší než jen nikoliv nepatrná. Toto není tvrzení není pravidlem, jiné skutkové podstaty trestného činu jsou definovány i jinou výší škody. Definice pojmů "škoda nikoliv nepatrná", "malá" a "větší" je opět obsažena pouze v trestním zákoně.¹⁷¹

Třetí rozdíl spočívá v tom, kdo má pravomoc rozhodovat o jednotlivých přestupcích. V případě trestných činů jsou to soudy, které projednávají a rozhodují o nelegálních činech, zatímco u přestupků jsou to správní orgány. Další podstatný rozdíl spočívá v právní úpravě. Základní normou trestního práva je trestní zákoník, obsahující komplexní a systematické ustanovení týkající se trestní odpovědnosti a sankcí obecně, včetně pravidel pro jejich ukládání. Zvláštní část tohoto zákoníku pak detailně popisuje jednotlivé trestné činy a jejich odpovídající sankce. Trestní zákoník má ze své komplexní úpravy výjimku představující zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a zákon o odpovědnosti mládeže za nelegální činy a soudnictví ve věcech mládeže.¹⁷² Tyto dva zákony jsou považovány za *lex specialis* a uplatňují se pouze v případech týkajících se trestní

¹⁷⁰ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

¹⁷¹ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník komentář*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

¹⁷² ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Rudolf VOKOUN a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. Šesté vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-509-0.

odpovědnosti právnických osob a mladistvých, včetně soudního procesu proti nim. Oba tyto zákony se uplatní, není-li stanoveno jinak, přičemž trestní zákoník se užije v ostatních případech. Z tohoto důvodu nejsou samostatnou, uzavřenou právní úpravou, ale přihlíží ke zvláštnostem trestní odpovědnosti právnických osob a mladistvých a procesu s nimi souvisejícího řízení. Až na uvedené odchylky je právní úprava trestní odpovědnosti seskupena v jediném hlavním předpisu. Neuzákoněná je úprava přestupků, a skutkové podstaty i tresty za ně jsou rozptýleny v různých právních předpisech.¹⁷³

Další rozdíl spočívá v tom, že trestný čin je čin, který je explicitně uveden v trestním zákoně; není možné, aby něco bylo považováno za trestný čin, pokud není jasně vymezeno v trestním zákoně.¹⁷⁴ Přestupek může být naopak uveden i v jiných právních předpisech než v zákoně o přestupcích. Ve vztahu ke změnám ve společnosti, dochází také k vývoji trestné činnosti, což reflektuje trestní zákon častými změnami. Forma zavinění je dále také důležitou odlišností, jakožto prvek pro určení, zda byl spáchán přestupek nebo trestný čin. Zatímco u přestupku dostačuje pro prokázání zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon jinak, pro spáchání trestného činu je zapotřebí zavinění úmyslné, nestanoví-li zákon, že postačí zavinění z nedbalosti.¹⁷⁵

Výstupem z praxe se osobně domnívám, že je společností vnímán nejzásadněji rozdíl mezi trestným činem a přestupkem v podobě právních následků jejich spáchaní.

¹⁷³ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ, Martin ŠKUREK a kolektiv autorů. *Správní právo trestní*. 2. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-531-9.

¹⁷⁴ ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Rudolf VOKOUN a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. Šesté vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-509-0.

¹⁷⁵ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-772-9.

9. Statistické porovnání evidence přestupků proti majetku v letech 2020–2023 v okrese Praha východ

S ohledem na mé služební zařazení u Policie ČR v rámci územní působnosti v okrese Praha východ jsem dále využila dat z policejních evidencí za účelem statistického porovnání řešených přestupků proti majetku v letech 2020 až 2023.

Výše uvedenou dobu jsem pro statistické porovnání vybrala z důvodu, že v této době se měnily sociální podmínky obyvatelstva České republiky, kdy lze takto demonstrovat, jak je protiprávní jednání na úseku majetkové kriminality mj. propojeno s životní úrovní obyvatelstva.

V roce 2020 počátkem měsíce března, vlivem epidemie virové nemoci covid-19 byla v Česku vyhlášena vládní a ministerstva zdravotnictví opatření, kdy nejcitelnější pro fungování společnosti byl zákaz volného pohybu osob, zákaz pořádání kulturních a sportovních akcí, omezení provozní doby maloobchodů a velkoobchodů. Vlivem těchto opatření se rapidně snížil pohyb obyvatel ve veřejném prostranství, což vedlo ke snížení kriminality zejména na úseku „majetku“. Fungování společnosti do doby „před covidem“ se pozvolna vracelo až v průběhu r. 2021. Dále však koncem r. 2022 byl zaznamenán nejvyšší meziroční růst inflace za posledních dvacet let. Vysoká inflace pak působí na zpomalení ekonomického růstu a snižuje životní úroveň obyvatel. Došlo také k mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen hlavně potravin, zemního plynu, elektřiny a nájemného. V souvislosti s tímto zhoršením životní úrovně některých skupin obyvatelstva Policie zaznamenala nárůst počtu spáchaných přestupků proti majetku.¹⁷⁶ Toto tvrzení pak možno shledat z níže uvedených dat.

¹⁷⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Inflace, spotřebitelské ceny* [online]. 2024, 14.3.2024 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny

Tabulka č. 1: Evidence přestupků proti majetku Územní odbor Praha Venkov- východ v letech 2020-2023

Územní Odbor Praha Venkov- východ r. 2020										
Zákon č. 251/2016 Sb.	§ 8/1a	§ 8/1b	§ 8/1c	§ 8/1d	§ 8/2a	§ 8/2b	§ 8/2c	§ 8/2d	§ 8/3	Celkem
§ 91/1 z.č. 250/2016 Sb. - příkaz na místě - pokuta	50	0	0	0	0	0	0	0	0	50
§ 74/2 z.č. 250/2016 Sb. - oznámení po šetření	98	0	3	0	1	0	0	0	0	102
§ 74/3 z.č. 250/2016 Sb. - odloženo/předáno	425	0	25	0	0	0	0	0	0	450
Celkem	573	0	28	0	1	0	0	0	0	602
Územní Odbor Praha Venkov- východ r. 2021										
Zákon č. 251/2016 Sb.	§ 8/1a	§ 8/1b	§ 8/1c	§ 8/1d	§ 8/2a	§ 8/2b	§ 8/2c	§ 8/2d	§ 8/3	Celkem
§ 91/1 z.č. 250/2016 Sb. - příkaz na místě - pokuta	43	3	0	0	0	0	0	0	0	46
§ 74/2 z.č. 250/2016 Sb. - oznámení po šetření	110	1	1	0	0	0	0	0	1	113
§ 74/3 z.č. 250/2016 Sb. - odloženo/předáno	490	1	28	0	0	0	0	0	0	519
Celkem	643	5	29	0	0	0	0	0	1	678
Územní Odbor Praha Venkov- východ r. 2022										
Zákon č. 251/2016 Sb.	§ 8/1a	§ 8/1b	§ 8/1c	§ 8/1d	§ 8/2a	§ 8/2b	§ 8/2c	§ 8/2d	§ 8/3	Celkem
§ 91/1 z.č. 250/2016 Sb. - příkaz na místě - pokuta	60	0	0	0	0	0	0	0	0	60
§ 74/2 z.č. 250/2016 Sb. - oznámení po šetření	115	1	3	0	0	0	0	0	0	119
§ 74/3 z.č. 250/2016 Sb. - odloženo/předáno	459	1	26	0	0	0	0	0	0	486
Celkem	634	2	29	0	0	0	0	0	0	665
Územní Odbor Praha Venkov- východ r. 2023										
Zákon č. 251/2016 Sb.	§ 8/1a	§ 8/1b	§ 8/1c	§ 8/1d	§ 8/2a	§ 8/2b	§ 8/2c	§ 8/2d	§ 8/3	Celkem
§ 91/1 z.č. 250/2016 Sb. - příkaz na místě - pokuta	84	0	0	0	0	0	0	0	0	84
§ 74/2 z.č. 250/2016 Sb. - oznámení po šetření	141	0	4	0	0	0	0	0	0	145
§ 74/3 z.č. 250/2016 Sb. - odloženo/předáno	483	2	21	0	3	0	0	0	0	509
Celkem	708	2	25	0	3	0	0	0	0	738

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních podkladů Krajského ředitelství policie Středočeského kraje

Celkový počet případů správního řízení pro přestupky dle § 8 zák. č. 251/2016 Sb. PČR, Středočeského kraje, Územní odbor Praha venkov – východ se od roku 2020 do roku 2023 zvýšil, kdy mezi rokem 2021 a 2022 došlo k mírnému snížení, přičemž v roce 2023 dosáhl nejvyššího počtu případů. K tomuto lze dodat, že zvýšení počtu případů bylo v přímé souvislosti s rozvolněním všech přijatých opatření proti epidemii virové nemoci covid-19.

V roce 2020 bylo evidováno celkem 602 přestupků dle § 8 zák. č. 251/2016 Sb.. Z celkového počtu bylo evidováno 573 jednání kvalifikovaného dle § 8 odst. 1, písm. a) zák. č. 251/2016 Sb. (Poznámka: bližší uvedení konkrétního bodu právní kvalifikace není statisticky evidováno), kdy po provedeném šetření bylo dle § 91 odst. 1 zák. č. 250/2016 Sb., celkem 50 přestupků projednáno uložením příkazu na místě, dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., z toho 98 přestupků policejní orgán

oznámil příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení 425 přestupků. Dále bylo evidováno 28 jednání kvalifikovaného dle § 8 odst. 1, písm. c) zák. č. 251/2016 Sb., kdy po provedeném šetření byly dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., 3 přestupky policejním orgánem oznámeny příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení 25 přestupků. V jednom případě pro jednání kvalifikované dle § 8 odst. 2, písm. a) zák. č. 251/2016 Sb. (Poznámka: bližší uvedení konkrétního bodu právní kvalifikace není statisticky evidováno) policejní orgán postupoval dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., oznámením příslušnému správnímu orgánu.

V roce 2021 bylo evidováno celkem 678 přestupků dle § 8 zák. č. 251/2016 Sb.. Z celkového počtu bylo evidováno 643 jednání kvalifikovaného dle § 8 odst. 1, písm. a) zák. č. 251/2016 Sb. (Poznámka: bližší uvedení konkrétního bodu právní kvalifikace není statisticky evidováno), kdy po provedeném šetření bylo dle § 91 odst. 1 zák. č. 250/2016 Sb., 43 přestupků projednáno uložením příkazu na místě, dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., z toho 110 přestupků policejní orgán oznámil příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení 490 přestupků. Z celkového počtu bylo evidováno 29 jednání kvalifikovaného dle § 8 odst. 1, písm. c) zák. č. 251/2016 Sb., kdy po provedeném šetření byl dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., 1 přestupek policejním orgánem oznámen příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení 28 přestupků. Z celkového počtu bylo evidováno 5 jednání kvalifikovaného dle § 8 odst. 1, písm. b) zák. č. 251/2016 Sb., kdy po provedeném šetření bylo dle § 91 odst. 1 zák. č. 250/2016 Sb., 3 přestupky projednány uložením příkazu na místě, dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., 1 přestupek policejním orgánem oznámen příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení

1 přestupku. V jednom případě pro jednání kvalifikované dle § 8 odst. 3 zák. č. 251/2016 Sb. (Poznámka: bližší uvedení konkrétního bodu právní kvalifikace není statisticky evidováno) policejní orgán postupoval dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., oznámením příslušnému správnímu orgánu.

V roce 2022 bylo evidováno celkem 665 přestupků dle § 8 zák. č. 251/2016 Sb.. Z celkového počtu bylo evidováno 634 jednání kvalifikovaného dle § 8 odst. 1, písm. a) zák. č. 251/2016 Sb. (Poznámka: bližší uvedení konkrétního bodu právní kvalifikace není statisticky evidováno), kdy po provedeném šetření bylo dle § 91 odst. 1 zák. č. 250/2016 Sb., z toho 60 přestupků projednáno uložením příkazu na místě, dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., celkem 115 přestupků policejní orgán oznámil příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení 459 přestupků. Z celkového počtu bylo evidováno 29 jednání kvalifikovaného dle § 8 odst. 1, písm. c) zák. č. 251/2016 Sb., kdy po provedeném šetření byly dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., 3 přestupky policejním orgánem oznámeny příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení 26 přestupků. Dále evidována 2 jednání kvalifikované dle § 8 odst. 1, písm. b) zák. č. 251/2016 Sb., kdy po provedeném šetření byl dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., 1 přestupek policejním orgánem oznámen příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení 1 přestupku.

V roce 2023 bylo evidováno celkem 738 přestupků dle § 8 zák. č. 251/2016 Sb.. Z celkového počtu bylo evidováno 708 jednání kvalifikovaného dle § 8 odst. 1, písm. a) zák. č. 251/2016 Sb. (Poznámka: bližší uvedení konkrétního bodu právní kvalifikace není statisticky evidováno), kdy po provedeném šetření bylo dle § 91 odst. 1 zák. č. 250/2016 Sb., z toho 84 přestupků projednáno uložením příkazu na místě, dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., celkem 141 přestupků policejní orgán

oznámil příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení 483 přestupků. Z celkového počtu bylo evidováno 25 jednání kvalifikovaného dle § 8 odst. 1, písm. c) zák. č. 251/2016 Sb., kdy po provedeném šetření byly dle § 74 odst. 2 zák. č. 250/2016 Sb., 4 přestupky policejním orgánem oznámeny příslušnému správnímu orgánu a postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. policejní orgán ukončil řízení 21 přestupků. Dále evidována 2 jednání kvalifikované dle § 8 odst. 1, písm. b) zák. č. 251/2016 Sb., kdy policejní orgán postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. ukončil řízení obou přestupků. A naposledy jsou evidována 3 jednání kvalifikované dle § 8 odst. 2, písm. a) zák. č. 251/2016 Sb. (Poznámka: bližší uvedení konkrétního bodu právní kvalifikace není statisticky evidováno), jež ve všech třech případech policejní orgán rovněž postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb. ukončil řízení.

Z výše uvedených dat je patrné, že nejčastějším typem přestupků proti majetku je způsobením škody na cizím majetku a nejčastěji je řízení skončeno postupem dle § 74 odst. 3 zák. č. 250/2016 Sb.. Uložení příkazu na místě, v souladu s ustanovením § 91 odst. 1 zák. č. 250/2016Sb., bylo druhou nejčastější formou sankce. V roce 2020 bylo využito 50krát, v 2021 pokleslo na 46, v 2022 se zvýšilo na 60 a v 2023 dosáhlo 84 případů. Závěrem lze shrnout tvrzení uváděné, již v počátku kapitoly, že celkově vykazují statistiky postupný nárůst přestupků proti majetku.

10. ZÁVĚR

Závěrem této práce je možné představit klíčová zjištění, která byla získána během analýzy přestupků proti majetku. Celkově lze konstatovat, že práce poskytuje bližší porozumění struktury a charakteristiky přestupků proti majetku a zároveň zdůrazňuje rozdíly mezi přestupky a trestnými činy proti majetku.

Práce nejprve definovala a analyzovala samotný pojem přestupku a jeho znaky, včetně materiálních a formálních aspektů. Důraz byl kladen na správněprávní odpovědnost v kontextu přestupků proti majetku, která je klíčovým aspektem v jejich právním postihu. Nelze jinak než konstatovat, že majetková práva tvoří jeden ze základních pilířů společnosti, je tedy důležité, aby byla ochrana těchto práv dostatečně zajištěna a bylo vhodně reagováno na jejich porušení.

Další část práce se zaměřila na samotné přestupky proti majetku, jako jsou krádež, zpronevěra, podvod či zničení či poškození cizí věci. Každý z těchto přestupků byl podrobně analyzován s ohledem na jeho specifické znaky a právní důsledky.

Důležitou částí práce byl také popis postupu v řízení o přestupku, který představuje klíčový mechanismus pro řešení a sankcionování přestupků proti majetku. Nedostatečný postup může vést k nespravedlivému výsledku a narušení důvěry ve spravedlnost.

Na závěr práce byl věnován čas porovnání přestupků proti majetku s trestnými činy proti majetku, pro zjištění jejich vzájemných vztahů a odlišností. Tato komparace dále také poskytla další kontext pro porozumění přestupků proti majetku a jejich místa v rámci právního systému.

Celkově lze říci, že tato práce poskytuje komplexní pohled na problematiku přestupků proti majetku a jejich právního postihu, přičemž získané poznatky mohou být využity jak v teoretickém, tak praktickém kontextu právního systému.

11. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 10. podstatně přeprac. vyd. podle stavu k 1.12.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-623-7.

FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-219-6.

FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ, Martin ŠKUREK a kolektiv autorů. *Správní právo trestní*. 2. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-531-9.

HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck-CZ, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1.

JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. vydání. Praha: Leges, 2019, 1 000 s., ISBN 978-80-7502-380-3.

JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2023, 1224 s. ISBN 978-80-7400-932-7.

JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-772-9.

KLÍMA, Josef. *Nejstarší zákony lidstva: Chammurapi a jeho předchůdci*. Praha: Academia, 1979. ISBN 509-21-856.

KUČEROVÁ, Helena a Eva HORZINKOVÁ. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

MÁRTON, Michal a Barbora GONSIOROVÁ. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Aleš Čeněk, 2017, 272 s. ISBN 978-80-7502-200-4.

MATES, Pavel, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Pavel VETEŠNÍK. *Základy správního práva trestního*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck-CZ, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7.

PETROV, Jan, Michal VÝTISK a Vladimír BERAN. *Občanský zákoník: Komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck-CZ, 2019. ISBN 978-80-7400-747-7.

SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2020, 486 s. ISBN 978-80-7380-830-3.

STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích Praktický komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-497-2.

STRAKOŠ, Jan a Pavlína KROUPOVÁ. *Základy správního trestání*. 1. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2017. ISBN 978-80-86976-39-6.

ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Rudolf VOKOUN a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. Šesté vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-509-0.

ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník komentář*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

Konferenční příspěvky

PRŮCHA, Petr. K pojetí správněprávní odpovědnosti a správního trestání. *Správní právo*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2014, 1-2, 16-27. ISSN 0139-6005.

Zákonná úprava

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění

Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník v posledním znění

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád v posledním znění

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.09.2016, sp. zn. 6 As 187/2016-23

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.08.2014, sp. zn. 5 As 4/2013-26

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.4.2019, č.j. 6 As 321/2018-31

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 10. 1998, sp. zn. 5 A 37/96

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. 09. 2005, sp. zn. 8 Tdo 1136/2005

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.1.2019, sp. zn. 6 As 183/2018-24

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2011, sp. Zn. NS 6 To 988/211

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.2.2017, sp. zn. 8 Tdo 1601/2016

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18.02.2014, sp. zn. 4 Tdo 106/2014

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30.11.2022, č.j. 2 As 271/2021-48

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14.9.2022, č.j. 6 As 257/2020

Nález Ústavního soudu ze dne 17.10.2017, sp. zn. II. ÚS 1398/17

Nález Ústavního soudu ze dne 26.04.2005, sp. zn. I. ÚS 696/2002

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 06.02.2008, sp. zn. IV. ÚS 696/02

Webové stránky a elektronické zdroje

Vládní návrh- Důvodová zpráva. *Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky* [online]. 2015 [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=115252>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Prevence kriminality* [online]. c [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Inflace, spotřebitelské ceny* [online]. 2024, 14.3.2024 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny

12. SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Evidence přestupků proti majetku Územní odbor Praha Venkov- východ v letech 2020-2023, Zdroj: vlastní zpracování na základě interních podkladů Krajského ředitelství policie Středočeského kraje